

VINERI • 27 IANUARIE 2006 • ANUL LVI NR. 4

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Un vot acordat Episcopiei noastre
Frumoase vremuri au fost acelea...
Slujitorii limbii și poeziei lui Eminescu

CALENDAR ORTODOX

30 ianuarie, luni – †) **Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur;**
31 ianuarie, marți – Sfinții Doctori, făcători de minuni și fără de arginți, Chir și Ioan; Sf. Mucenic Victorin
1 februarie, miercuri – **Înaintepăznuirea Întâmpinării Domnului.** Sf. Mucenici: Trifon, Perpetua și Felicitas
2 februarie, joi – †) **Întâmpinarea Domnului; Sf. Mucenici Iordan și Gavriil**
3 februarie, vineri – Sfântul și Dreptul Simeon; Sf. Proorociță Ana
4 februarie, sâmbătă – Cuv. Isidor Pelusiotul; Sf. Sfințit Mucenic Avramie
5 februarie, duminică – Sf. Mucenițe Agata și Teodula

AGENDĂ

30 ianuarie

1852 – s-a născut dramaturgul și scriitorul Ion Luca Caragiale, în satul Haimanale-Prahova.

31 ianuarie

1418 – a murit Mircea cel Bătrân, domnul Țării Românești.

1 februarie

1887 – revista Convorbiri literare din 1 februarie publică poezia „De ce nu-mi vii”, de Mihai Eminescu.

2 februarie

1928 – a apărut, la București, revista „Bilete de papagal”, sub direcția lui Tudor Arghezi, în mai multe serii, până în 1945.

3 februarie

1522 – a început domnia lui Radu de la Afumați în Țara Românească.

1870 – s-a stins din viață, la Pesta, Emanuil Gojdu.

4 februarie

1544 – Filip Moldoveanul a tipărit la Sibiu „Catehismul românesc”, prima carte tipărită în limba română.

1809 – s-a născut scriitorul Vasile Cârlova.

5 februarie

1953 – a murit în temnița de la Sighet omul politic Iuliu Maniu. În 1947 a fost arestat, judecat și condamnat la închisoare pe viață.

1965 – s-a născut, în comuna Săcele, județul Constanța, fotbalistul Gheorghe Hagi, considerat cel mai bun fotbalist român al tuturor timpurilor.

Poza săptămânii

Generația „punk”: Trecutu-i mort și viitorul nu există

Această rubrică este un pamflet și trebuie tratată ca atare

Ungaria

A început campania electorală

Ungaria va organiza primul tur al alegerilor generale la 9 aprilie, data celui de-al doilea fiind stabilită pentru 23 aprilie, a anunțat, joi, 19 ianuarie, președintele Sólyom László.

Coaliția de guvernământ condusă de socialiști se va confrunta la aceste alegeri cu opoziția de centru-dreapta, reprezentată de formațiunea Fidesz. Ultimele sondaje, efectuate în decembrie, arată că socialiștii sunt susținuți de 29% dintre alegători, în timp ce

Fidesz, de 28%. Dezbaterile electorale vor fi dominate de cei doi lideri politici carismatici, fostul premier Orbán Viktor (Fidesz), de 42 de ani, și actualul șef al Guvernului, socialistul Gyurcsány Ferenc, de 44 de ani. Atacurile au început deja, Fidesz punând la îndoială averea milionarului Gyurcsány, iar socialiștii îl acuză pe Orbán că face promisiuni deșarte.

Nici un Guvern ungar nu a obținut două mandate consecutive după 1990,

an în care au fost organizate primele alegeri libere, după înlăturarea regimului comunist.

Partidul care va câștiga scrutinul se va confrunta cu problema organizării resurselor financiare ale țării, în vederea aderării la zona euro, după ce, timp de patru ani, veniturile bugetare au fost depășite de cheltuieli. Nici socialiștii, nici Fidesz nu au discutat până acum despre reduceri bugetare, prezentând în schimb strategii privind reducerea taxelor.

E. I.

Micherechi

Ambasadorul român în vizită

La 22 ianuarie, pentru prima oară de la instalarea sa, ambasadorul României la Budapesta a vizitat comuna Micherechi. Doamna Ireny Comaroschi și Aurelia Zmeu, consilier la Ambasada Română, au participat la Sfânta Liturghie din biserica ortodoxă, săvârșită de parohul Ioan Bun. Părintele Bun a prezentat, după slujbă, localitatea românească și comunitatea credincioșilor ortodocși. La rândul său, doamna ambasador și-a exprimat bucuria de a face cunoștință și cu românii din această parte a țării. Însoțită de primarul Teodor Martin, conducătorii instituțiilor din localitate și consilierii autoguvernării, Ireny

Comaroschi a vizitat școala, grădinița, casa bătrânilor, primăria și casa de cultură, unde tinerii păstrători de tradiții tocmai țineau repetițiile obișnuite de duminică. Onorând prezența distinșilor oaspeți, dansatorii au interpretat o suită din dansurile populare românești din Micherechi. Inspirat de dansul tinerilor, diplomatul român a propus să se prezinte Echipa „Gheorghe Nistor” la cât mai multe festivaluri folclorice din România. Vizita oficială a continuat la masa albă, unde discuțiile româno-române despre realizări și proiecte au continuat.

R. Pățaș

Baluri la românii din Ungaria

Autoguvernarea Românească din Otlaca-Pustă va organiza și anul acesta, tradiționalul bal cu merinde, la Căminul Cultural din localitate, în ziua de 18 februarie, cu începere de la ora 19.00. La bal vor participa formația de dansuri populare și orchestra de muzică populară din Șiria. Intrarea la bal este gratuită.

Autoguvernarea Românească din Medgyesegyháza organizează pentru a treia oară balul românesc, pe 18 februarie, de la ora 18.00. Prețul biletului de intrare va fi 1300 Ft. La bal, copiii de la cercul de română al școlii din locali-

tate, vor prezenta un program de poezii și dansuri populare.

Pe 25 februarie, la Chitighaz va avea loc, cu începere de la ora 19.00, balul românesc cu merinde. Acesta se va ține la Casa de Cultură și va fi organizat de Autoguvernarea Românească din Chitighaz. Prețul biletului de intrare va costa 600 Ft. Muzica va fi asigurată de o formație solistă din Salonta.

Autoguvernarea Românească din Micherechi, va organiza tot la 25 februarie, de la ora 19.00, balul românesc, care va avea loc la Căminul Cultural din localitate. Balul costă doar pentru cei care doresc să i-a și masa, pentru cei care vin doar pentru petrecere este gratuit. Muzica va fi asigurată de orchestra de muzică populară din Micherechi, iar soliștii vocali vor veni din România, Angelica Rusu de la Cluj și Tinu Vereșezan de la Arad.

A. L. Crișan

Scriveți-ne la noua adresă:
foaia@foaia.hu

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Iarnă
(Foto: din arhivă)

– În primul rând trebuie să spun că m-am bucurat, pentru că Episcopia noastră este în stare să ofere un candidat pentru o anumită slujire în cadrul Mitropoliei Banatului. Dar în al doilea rând, trebuie să remarc și faptul că nu cu prea multă ușurință am putut să accept să dau drumul unei persoane care a lucrat aici și lucrează în continuare până când va fi chemat la ascultarea ce așteaptă persoana respectivă. Trebuie să nu se uite nici o clipă faptul că atât Episcopia Caransebeșului, cât și Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria fac parte din aceeași mitropolie, din Mitropolia Banatului. Totodată este bine să arătăm și faptul că o nominalizare pentru ocuparea postului vacant de episcop nu înseamnă numaidecât și alegerea în postul respectiv, ci trebuie să ne pregătim sufletește și că părintele secretar nu va fi ales pentru Episcopia Caransebeșului. La propunerea Înalț Prea Sfințitului Părinte Mitropolit Nicolae, vacantându-se prin alegere scaunul de episcop vicar de la Timișoara, Înalț Prea Sfinția Sa a dezvoltat planul pe care îl are de a-l chema pe părintele nostru secretar la ascultarea de episcop vicar la Timișoara.

Candidați cu vârstă și pregătire asemănătoare

– Nu aș vrea, însă, să anticipez, nici să fac campanie electorală cuiva, dar aș dori totuși să remarc faptul că între cei doi candidați există doar o diferență de har. Unul este deja episcop, celălalt nu este episcop, dar este episcopabil. Pentru că

Un vot acordat Episcopiei noastre

La ședința din săptămâna trecută a Sfântului Sinod de la București s-au nominalizat candidații pentru postul vacant al Episcopiei din Caransebeș. Prin desemnarea printre candidați a părintelui Paisie Ion, secretarul Episcopiei Or-

din punct de vedere al vârstei sunt foarte apropiați ca vârstă. Prea Sfințitul Episcop Lucian este născut în 1970, în luna septembrie, în 9, pe când părintele secretar Paisie este născut în 1971, în luna octombrie, în 24. Prin urmare îi despart un an, o lună și câteva zile. Ca vârstă sunt apropiați. Repet nu doresc să fac aici o campanie electorală, dar dacă ne uităm la studii, Prea Sfințitul Episcop Lucian are doar Facultatea de Teologie absolvită la Arad, pe când părintele Paisie are două licențe, are medicina veterinară la Timișoara și Facultatea de Teologie la Timișoara. În această ordine de idei, dacă vom continua vom arăta că din punct de vedere al experienței slujirea în Biserică nu este mai lungă cu mult a Prea Sfințitului Episcop Lucian față de cea a părintelui Paisie, de asemeni ca și cunoașterea limbilor străine, Prea Sfințitul Lucian cunoaște doar limba franceză, dar nu la modul foarte dezvoltat, pe când părintele Paisie vorbește curent italiană și cunoaște engleza, la fel de bine, dacă nu mai bine, cum cunoaște părintele Episcop Lucian franceza. De asemeni, din punct de vedere al administrației, Prea Sfințitul Lucian a colaborat, e adevărat, foarte bine și activ în cadrul unei cancelarii episcopale, anume la Mitropolia din Timișoara,

începând cu sfârșitul anului 2000, atunci când a fost chemat la episcopat, când avea abia 30 de ani. Pe de altă parte, părintele Paisie lucrează aici în cancelarie din 1999, de când a venit și spre deosebire de Prea Sfințitul Lucian, pe care îl cunosc de mult (eu sunt mai mare cu trei ani decât el și mergeam împreună la mănăstire și știu și când a intrat la mănăstire, la Bodrog, și eu provin tot din mănăstirea Bodrog și fiindcă părintele era la seminarul teologic a fost ținut pe palmă și a beneficiat, ca să spun așa, numai de ascultări foarte ușoare), pe când părintele Paisie, de îndată ce a venit aici, a făcut pe lângă munca de administrație și multă muncă de jos, asta înseamnă curățenie, gătit, pentru că la început noi nu am avut aici călugărițe, abia acum am reușit să avem posturi pentru călugărițe.

Părintele Paisie a făcut curățenie la biserică, a făcut muncă și de sală, dar și muncă de administrator în biserică. Cred că are din acest punct de vedere al administrației chiar o experiență mai bogată decât cea a Prea Sfințitului Lucian. Tot aici aș vrea să amintesc faptul că în vreme ce Prea Sfințitul Lucian a participat peste hotarele României la un singur program, la o manifestare de sărbătoare în cadrul românilor din Banatul Sârbesc – aniversarea a 600 de ani de la întemeierea Parohiei Românești din Nicolinț, din Episcopia Vârșetului –, părintele Paisie are o experiență de slujire în cadrul unei episcopii ortodoxe române de peste hotare, cea din Ungaria și aceasta nu este puțin lucru. Episcopia noastră oricât ar fi de mică din punct de vedere al numărului de credincioși, din punct de vedere simbolic, dar și al deschiderii ecumenice este foarte importantă. În această calitate, părintele Paisie a participat la numeroase consfătuiri, la numeroase conferințe teologice în Italia, în România, dar și în Ungaria a participat la programele comune pe care le dezvoltăm cu monahii benedictini, sau, de pildă, în Italia cu monahii franciscani. Cred că trebuie să mai adaug și faptul că având binecuvântarea mea în trei rânduri a fost în

misune și în Statele Unite ale Americii, la comunitatea noastră românească de acolo. Și acolo, în America, a făcut o impresie foarte bună și a dus solia noastră de pace pe continentul american, aducând de acolo întotdeauna și câte un obol, câte un ajutor, de multe ori substanțial pentru episcopia noastră. E adevărat că mergând la Caransebeș, ceea ce-i mai puțin probabil, dar n-aș vrea să anticipez, dar plecând de aici sperăm că Înalț Prea Sfințitul își va pune în aplicare planul și Sfântul Sinod va accepta – pentru că va mai fi după alegerea de la Caransebeș un vot sinodal pentru ocuparea postului vacant de episcop vicar –, sperăm așadar că plecarea de aici să nu însemne o lipsă, adică să nu însemne o văduvire a Episcopiei noastre din punct de vedere al slujirii, ci dimpotrivă, plecând de aici, probabil la Timișoara, sperăm într-un ajutor înmulțit pentru Episcopia noastră. Dacă vorbim despre candidați, eu cred că sunt apropiați și au șanse poate nu la fel de mari, pentru că Prea Sfințitul Lucian fiind în România, fiind mai cunoscut și la televiziune, chiar dacă șansele poate nu sunt la fel de mari, dar există șanse ca iată cineva din Episcopia noastră să fie chemat la ascultare în altă episcopie. Eu personal sunt recunoscător în primul rând, Prea Fericitului Părinte Patriarh și, bineînțeles, Înalț Prea Sfințitului Mitropolit, pentru că această nominalizare înseamnă o recunoaștere a slujirii Episcopiei noastre, a modului serios în care noi încercăm aici să împlinim ascultările în care suntem așezați.

(Continuare în pag. a 7-a)

Slujitorii limbii și poeziei lui Eminescu

În fiecare ianuarie, pentru câteva clipe, câteva zile, lumea parcă se oprește pentru noi. Acest lucru i-l datorăm lui Mihai Eminescu. În aceste momente reușim să uităm de zgomotul lumii înconjurătoare, de agitația de toate zilele, și să ne bucurăm de cele mai frumoase poezii românești. Pentru a simți acest lucru ne-a ajutat foarte mult actrița Lucia Mureșan, care alături de doi studenți de la Facultatea de Teatru a Universității „Spiru Haret” din București, Florina Rușei și Cătălin Mihai, a oferit câte o seară de poezie pentru publicul budapestan și cel julan. Cu marea doamnă a scenei românești am stat de vorbă după spectacolul de la Centrul Cultural Român din Iula.

– 15 ianuarie ne induce o stare de spirit specială. Pentru noi, slujitorii limbii române, Eminescu e de fie-

care dată un prilej de magie și de bucurie. Studenții de la Facultatea de Teatru a Universității „Spiru Haret” în

fiecare lună ianuarie fac un spectacol Eminescu, precum în fiecare lună iunie, pe 15, depunem o coroană de flori la monumentul lui Eminescu, facem un pelerinaj la cimitir. E ca o datorie de familie față de spiritul tutelar al literaturii române.

– Poeziile lui Eminescu se potrivește aproape la toate momentele vieții noastre: dacă ne-a murit un apropiat, dacă suntem îndrăgostiți, dacă avem vreun necaz... De ce îl simțim veșnic actual?

– Nichita Stănescu spu-

nea: „Prin Eminescu tot ce n-am avut ca tradiție bimilenară a culturii deodată ne apare a fi avut. Eminescu este atât de mult al nostru, încât noi, din nebăgare de seamă, am început să devenim ai lui.” Dacă lucrul acesta l-a simțit un mare poet român, cred că la această dimensiune fiecare român îl simte la nivelul său de pregătire, la nivel său de participare la viața culturală. Arghezi, care l-a întâlnit pe Eminescu la București, în poemul „Inscripție pe am-

fora Lui” spune: „Pășiți încet, cu grijă tăcută, feții mei,/ Să nu-i călcați nici umbra, nici florile de tei,/ Cel mai chemat s-aline din toți, și cel mai teafăr,/ Și-a înmuiat condeiul de-a dreptul în luceafăr”.

– Slujitorii limbii române, așa cum v-ați numit și pe dvs. înșivă, de ce considerați important ca, de ziua lui Eminescu, să treacă și pe la românii din afara granițelor României, să împărtășească și cu ei bucuria poeziei lui Eminescu?

(Continuare în pag. a 5-a)

Traian Băsescu: „...unificarea națiunii române se poate face în interiorul Uniunii Europene”

În cadrul unei întâlniri cu diplomații acreditați la București, **Traian Băsescu** a reafirmat rolul important care trebuie acordat diasporei române și a invitat statele pe teritoriul cărora sunt minorități românești să le acorde acestora drepturile pe care România le acordă minorităților de pe teritoriul ei, informează RGN-Press. Președintele român a mai declarat că România va acorda în anul 2006 o atenție specială relațiilor cu Republica Moldova. „Considerăm că Republica Moldova are un singur

destin și destinul său este european”, a precizat el, adăugând că și-ar permite să lanseze ideea că Uniunea Europeană ar putea să abordeze o foaie de parcurs pen-

tru Republica Moldova, similară celei puse la dispoziție statelor din Balcanii de Vest.

Șeful statului român a precizat că anul 2005 a însemnat relansarea relațiilor bilaterale româno-moldovene, pornind de la principiul: „O singură națiune în două state distincte”. „Credem că România și Republica Moldova sunt legate prin istorie, prin tradiții, prin relațiile interumane și unificarea națiunii române se poate face în interiorul Uniunii Europene”.

Eva Iova

Succes teatral românesc

La sfârșitul săptămânii trecute, 22 ianuarie, la Teatrul de Cameră din Budapesta a avut loc premiera unui spectacol cu „Medeea” de Jean Anouilh, sub direcția de scenă a lui **Victor Ioan Frunză**. Regizorul român a

lucrat cu echipa sa obișnuită, decorurile și costumele fiind semnate de **Adriana Grand**. Este a 18-a montare semnată în ultimii ani de Victor Ioan Frunză și colaboratorii săi în Ungaria. Spectacolul cu „Medeea” lui

Anouilh, jucat în premieră absolută în Ungaria, a fost deja contractat de două festivaluri de teatru, cele de la Esztergom și Kaposcs, precum și de festivalul de la Lille, Franța.

I. Kaupert

România, în epoca de gheață

Valul de frig siberian, până marți a ucis în România 15 oameni. Gerul de săptămâna aceasta a paralizat, în România, o bună parte din activități. A închis școli, a blocat drumuri, a dus la întârzierea trenurilor, la autogara din Bacău, au pornit luni doar șase autobuze din 60 fiindcă le înghețase motorina și, din cauza presiunii mici a livrării de gaz metan, numeroși români au fost lăsați în frig.

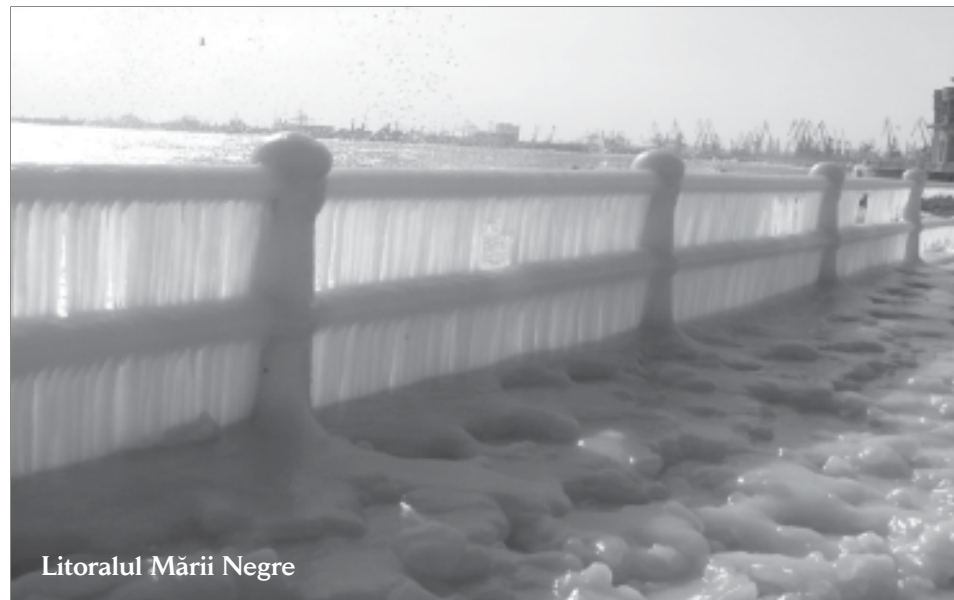
Pentru prima dată în ultimii 25 de ani, Marea Neagră a înghețat la mal din cauza gerului năprasnic de pe litoral. Frigul de minus 17 grade a transformat în turnuri valurile care se spargeau în stabilopozi. Pentru a da de pește, pescarii au fost nevoiți să zboare cu mult în larg.

La Constanța, gerul a înghețat activitatea în porturi și în șantierele de construcții. Docherii au fost trimiși

acasă. Operațiunile de încărcare-descărcare din porturi au fost sistate. Lacurile Mamaia, Razelm și Sinoe au fost acoperite cu un strat gros de gheață. Pentru a se putea la Constanța, mulți localnici din Ovidiu au luat-o direct pe Lacul Mamaia.

Meteorologii avertizează că, în următoarele zile, indicele de răcire va coborî sub pragul critic de -32 de unități în aproape toată România.

A.L. Crișan

Litoralul Mării Negre

LEGEA pe înțelesul tuturor (1)

Stimați cititori, în această rubrică vom încerca să explicăm în cel mai simplu mod Legea Minorităților și acele prevederi ale Legii Electorale, care se referă la alegerile reprezentanților minorităților din Ungaria. Tot aici vom răspunde și la întrebările concrete ale cititorilor. Scrieți-ne pe adresa: Redacția „Foaia românească”, 5700 Iula, Str. Gh. Doja nr. 8. Pe plic să specificați: Legea pe înțelesul tuturor.

Alegerile locale

La alegerile de autoguvernări minoritare poate alege și poate fi ales cel care:

– aparține vreunei minorități, stabilite în Legea Minorităților și care își declară apartenența la o minoritate;

– este cetățean maghiar;

– are drept de vot;

– a fost înregistrat în registrul electoral minoritar.

Cetățeanul de naționalitate:

– are dreptul să voteze (și să aleagă) numai în localitatea unde își are domiciliul stabil;

– poate fi însă ales în orice localitate din Ungaria.

Alegerile minoritare se vor ține în aceeași zi cu alegerile pentru primari și consilii locale. Se vor putea ține alegeri minoritare în acele localități unde în registrul electoral minoritar s-au înscris minimum 30 de persoane. Autoguvernările locale minoritare vor fi compuse din 5 membri. Alegătorii vor putea vota cel mult 5 persoane. Orice candidat la alegerile minoritare trebuie să aibă propunerea vreunei organizații civile de naționalitate. Același candidat poate fi propus de mai multe organizații civile.

(Va urma)

Dr. Gheorghe Ruja, Iula

Modernizarea frontierelor României

Comisia Europeană a aprobat pentru România, prin programele PHARE CBC, 34 de milioane de euro pentru consolidarea protecției frontierelor și stimularea cooperării transfrontaliere, informează TriplexNews. Din aceasta, câte 5 milioane de euro revin granițelor cu Ungaria și Serbia-Muntele Negru, 8 milioane pentru granița româno-bulgară, 7 pentru cea cu

Republica Moldova și 9 pentru granița româno-ucraineană. Conform acestei decizii, ministrul integrării europene **Anca Daniela Boagiu**, a afirmat că România va deveni granița exteroară a Uniunii Europene, prin urmare cooperarea în domeniul administrării frontierelor reprezintă o componentă însemnată a pregătirilor pentru aderare.

R. P.

Pregătiri pentru întâlnirea mondială

Se conturează programul celei de-a opta ediții a Întâlnirii Mondiale a Aletenilor. Evenimentul este organizat din doi în doi ani, anul acesta în primul week-end din luna august. Programul se va desfășura pe parcursul a patru zile, dintre care primele trei la Aletea, iar în a patra zi participanții vor efectua o

vizită în orașul Seghedin. În acest moment organizatorii poartă discuții cu șase localități din străinătate: trei din Germania, două – Sebișul și Făgetul – din România, și cu o localitate din Slovacia. Pentru această perioadă iarăși se va deschide punctul de trecere a frontierei dintre Aletea și Grăniceri.

I. K.

Lansare: 1 februarie 2006

RadioNetRomân, viața, cultura și tradiția românilor din Ungaria

Cuvântul magic al zilelor noastre este internetul, care tot atunci ne face să gândim cu totul altfel decât până acum. Nici nu ne dăm seama, cei care oricum îl folosim, ce posibilități ne oferă. Poate n-ar trebui să fac nici o trimitere la utilitatea lui, dar de ex. de Crăciun la noi curcanul a fost preparat după o rețetă luată de pe internet.

În aparență, eu m-am îndepărtat cu de-a tot de cele ce vreau să vă spun, dragi ascultători, dragi cititori. Dar să nu credeți! Avem și noi o ofertă – și nu rețetă – și anume: începând de la 1 februarie 2006 avem de gând să pornim un program zilnic în limba română pe internet. Acest program dorește să completeze, dar în nici un caz să înlocuiască, emisiunile Redacției Românești, realizate în Studioul Societății Maghiare de Radiodifuziune din Seghedin. Programul pe internet de 30 de minute își propune să relateze despre viața, activitatea culturală și despre tradițiile românilor din Ungaria. Programul, cum de altfel este o normă a sistemului web, va fi accesibil permanent din orice colț al lumii. Locul de unde va putea fi accesat este site-ul www.triplexregio.net, „la fereastra” **RadioNetRomân**.

Să fie într-un ceas bun!

Petru Cimpian, coordonator

15 ianuarie – Ziua Culturii Naționale

Ziua Culturii Naționale va fi serbată în fiecare an la 15 ianuarie, data de naștere a lui Mihai Eminescu, a anunțat, săptămâna trecută, **Adrian Iorgulescu**, ministrul culturii și cultelor din România. „Cred că așa cum avem o zi națională, ar trebui să avem și o zi a culturii naționale (...) M-am gândit și cred că această zi ar trebui să fie ziua de naștere a lui Mihai Eminescu și fac această sugestie ca de acum înainte să o serbăm în ziua de 15 ianuarie”, a declarat Adrian Iorgulescu.

Ministrul a precizat că întreaga cultură română este legată strâns de numele „poetului național”. „Încă sunt

autori care îl contestă, îl zeflemesc, îl iau în derizoriu pe bunicul Eminescu. Dacă avem cât de cât o cultură și conștiința acestei culturi, aceasta este indisolubil legată de persoana lui Eminescu. În ceea ce înseamnă ființa noastră culturală, noi am fi fost foarte diferiți dacă nu ar fi existat acest Eminescu”, a declarat ministrul culturii.

Adrian Iorgulescu și-a arătat intenția de a institui o zi a culturii naționale pe 15 ianuarie, cu ocazia lansării de către Academia Română a volumelor II-VI din ediția facsimilată a manuscriselor eminesciene.

E. I.

Jazz, fără granițe

În perioada 26–30 ianuarie, iubitorii jazzului de calitate din București, Constanța și Cluj pot asista la miniturneul intitulat „Armenian Connection” ce îi are în prim-plan pe pianistul **Harry Tavitian** și pe acordeonistul armean din Budapesta, **David Yengibaryan**. „L-am cunoscut pe David în 2005, în Ungaria, și mi-a plăcut foarte mult. Este un tânăr foarte talentat, a cărui muzică este un amestec de folclor armenesc și Astor Piazzola. Stăpânește foarte bine arta improvizației și este foarte comunicativ. Am avut deja două concerte împreună, în fața publicului maghiar, care a fost entuziasmat de muzica noastră, și mă bucur că am putut organiza acest turneu pentru fanii de jazz din România”, spune Harry Tavitian despre actualul său partener de scenă. Deși s-a născut la Erevan, David Yengibaryan trăiește de peste 10 ani în Ungaria, unde și-a câștigat rapid un loc pe scena concertistică, ajungând cel mai cunoscut acordeonist. Din 1999, el are propria formație, având la activ două CD-uri editate sub nume propriu.

I. K.

Slujitorii limbii și poeziei lui Eminescu

(Urmare din pag. a 3-a)

– Cred că, fără vorbe mari, întâi și întâi e un gest de patriotism, și pe urmă o nevoie și în același timp o uriașă bucurie de a întâlni români, conaționali, doritori de poezie, doritori de întâlniri, români cu care pu-

Cătălin și Cătălina din „Luceafărul”,
Florina Rusei și Cătălin Mihai

tem comunica în mod firesc, chiar dacă ne vedem pentru întâia oară. Ne promitem de fiecare dată să ne revedem. Și uitați că uneori se întâmplă și minunea asta. Eu sunt la Iula a doua oară, după ce în 1991 am fost aici, împreună cu alți colegi de-ai mei, și cu poeți și scriitori români. Cred că este o datorie a fiecărui român să se simtă membru a acestei mari familii de români, care azi este mult mai împrăștiată decât era cu câțiva ani în urmă.

– Cu ocazia șederii dvs. de acum în Ungaria, luni ați avut un spectacol la Budapesta, la Institutul Cultural Român, pentru un public adult, iar acum la Iula, ați recitat poeziile lui Eminescu pentru un public mai tânăr, pentru elevii Liceului Românesc. Cum au fost cele două spectacole?

– Speciale, de fiecare dată. Publicul de la Institutul Cultural Român a ascultat într-o liniște de biserică versurile marelui poet, iar venind aici am avut oarecare emoții. Întrebându-ne noi între noi dacă elevii vor suporta acest spectacol în liniște și ne vor crea o ambianță în care să ne simțim bine. Mărturisesc bucuria de a fi avut un public partener, chiar dacă poate puțin mai viu, în sensul de participare directă și cu manifestări de atitudine normale, spontane la modul în care receptau poezia, dar a fost surprinzător că au ascultat până la sfârșit prezenți și calzi, și simțindu-i apropiați de noi. Unii chiar recitau împreună cu noi poeziile. Asta a fost foarte impresionant.

– Au trecut aproape 15 ani de la prima dvs. vizită la această comunitate. Vedeți vreo schimbare, vreo diferență?

– Mi-e greu să fac o apreciere, dar cred

că se simte tot mai tare nevoia de comunicare și faptul că putem să ne înțelegem și să ne recunoaștem după atâția ani e un lucru minunat. După părerea mea cultura este legătura cea mai firească și cea mai eficientă, pentru că la faptul cultural omul participă

Lucia Mureșan, marea doamnă
a scenei românești

cu sentimentul, cu afectivitatea, iar faptul că cineva e impresionat de frumusețea unui vers, de frumusețea unei imagini, asta leagă mai mult decât, să zicem, o conferință.

– Domnul Mircea Opriță, directorul Institutului Cultural Român v-a prezentat publicului de azi ca un renumit profesor de teatru, fiind și decanul Facultății de Teatru „Spiru Haret”. Care credeți că este secretul succesului teatrului românesc?

– E greu să vorbesc despre asta pentru că sunt în mijlocul fenomenului, dar cred că undeva secretul acestui succes este școala de teatru românesc, care este o școală foarte serioasă, deschisă la toate experiențele europene și nu numai, cu regizori și actori care circulă în lume, care joacă pe scene europene, și care prin relațiile lor aduc regizori prieteni și colaboratori în România. Acesta este un lucru important pentru teatrul românesc, pentru dezvoltarea lui și pentru experiențele noi pe care ni le însușim în colaborarea cu influențele unei alte culturi, a unei alte școli. Participăm la numeroase întâlniri, simpozioane despre teatru în diferite părți ale lumii. Teatru înseamnă – indiferent că e pe o mare scenă sau că e într-o săliță mică a unei clădiri vechi – în primul rând comunicare omenească. Or, câtă vreme oamenii vor trăi în societate va fi nevoie de comunicare. Oamenii vor avea nevoie să se descifreze pe ei privind cum trăiesc alții și să se cunoască mai bine văzând teatrul, și recunoscându-se în personaje. Sigur că mijloacele s-au schimbat, dar esența acestei comunicări rămâne marele secret viu al teatrului.

E. Iova

Ghemul de ață

Ați auzit vreodată afirmația: „Mult mai bine a fost înainte de schimbarea regimului! Atunci cel puțin aveai un serviciu, o locuință, iar oamenii parcă erau ceva mai buni decât acum.”

Înțeleptul Solomon a spus ceva, care mie mi-a dat mult de gândit: „Nu zice: Cum se face că zilele de mai înainte erau mai bune decât acestea? Căci nu din înțelepciune întrebi așa.” (Eclesiastul 7:10). Cum așa, Doamne, din ce cauză nu am voie să spun acest lucru? E doar evident faptul că:

– înainte am fost tânăr și puternic, iar acum sunt bătrân și gârbovit;

– înainte am fost sănătos, iar acum sunt bolnav;

– înainte am fost bogat și am avut de toate, iar acum sunt sărac și nu am nici ce mânca;

– înainte am fost iubit, iar acum sunt urât;

– înainte am fost apreciat și aveam o mulțime de prieteni, iar acum sunt disprețuit și singur...

Viața fiecărui om are forma unui ghem de ață. Fiecare dintre noi este conceput de Dumnezeu, iar lungimea acestui fir este stabilită dinainte de Creatorul nostru.

„Când nu eram decât un ploid fără chip, ochii Tăi mă vedeau; și în Cartea Ta erau scrise toate zilele care-mi erau rânduite, mai înainte de a fi fost vreuna din ele.” (Psalm 139:16) Pe lângă aceasta, noi nu suntem în stare să adăugăm nici măcar o zi la lungimea vieții noastre. Domnul Isus a spus: „Și apoi, cine dintre voi, chiar îngrijorându-se, poate să adauge un cot la lungimea vieții lui?” (Luca 12:25) Așadar, fiecare dintre noi arătăm ca un astfel de ghem: unul mai mare, altul mai mic. Din momentul în care Dumnezeu ne-a conceput în pânțele mamei noastre, iar inima începe să bată, un capăt al sforii rămâne la Dumnezeu, iar ghemul începe să se rostogolească la vale. Toată viața noastră presupune o continuă rostogolire. Zilele se scurg una după alta iar firul vieții noastre se desfășoară în timp.

Poate că au fost ani în viața ta, în care coborârea a avut loc pe un plan neted și fin, iar acum te lupți cu obstacole, pietre, stânci, foc și

apă. Ajungem așadar în situația în care ne vedem îndreptățiți să ne punem această întrebare: „Cum se face, că zilele de mai înainte au fost mai bune decât acestea?” Solomon zice că această întrebare nu este înțeleaptă. De ce oare?

Răspunsul îl dă ap. Pavel în Romani 8:28: „De altă parte știm că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu...”, iar tot Solomon, la cap. 3 din Eclesiastul spune: „Toate își au vremea lor, și fiecare lucru de sub soare își are ceasul lui: nașterea își are vremea ei și moartea își are vremea ei; săditul își are vremea lui și smulgerea celor sădite își are vremea ei. Uciderea își are vremea ei și tămbăduirea își are vremea ei; dărâmarea își are vremea ei și zidirea își are vremea ei...” În felul acesta el enumera câteva dintre evenimentele normale ale vieții noastre: plânșul și râsul, bocitul și jucatul, aruncarea cu pietre și strângerea pietrelor, îmbrățișarea și îndepărtarea de îmbrățișări, căutarea și pierderea, ruptul și cusutul, tăcerea și vorbitul, iubitul și uratul, războiul și pacea. Nu se oprește însă aici, ci continuă spunând: „Orice lucru El îl face frumos la vremea lui; a pus în inima lor chiar și gândul veșniciei, măcar că omul nu poate cuprinde, de la început până la sfârșit, lucrarea pe care a făcut-o Dumnezeu.” (Eclesiastul 3:11)

În momentul în care vin greutățile, suntem chemați să ne uităm doar înainte și nu înapoi. Dacă te vei uita înapoi și te vei gândi la timpurile frumoase din trecut, vei fi ispitit să cârtești. Ești chemat însă să te uiți înainte, căci numai gândul veșniciei îți va da putere de biruință și bucurie pentru prezent. Dumnezeu face fiecare lucru frumos la vremea lui, iar dacă nu prea pare frumos, atunci gândul veșnici-

ei va face ca totul să fie frumos.

Te bucuri și tu la gândul veșniciei? Te bucuri atunci când vezi că firul vieții se scurge? În momentul în care ghemul va ajunge la capăt, viața va înceta, iar Creatorul tău, Cel care te-a conceput, te va chema înapoi, indiferent de ce-ai făcut și de cum ai trăit pe pământ. Fiecare om va trebui să stea odată în fața lui Dumnezeu, pentru a da socoteală de faptele lui.

Închei aceste gânduri cu o povestire adevărată: Un om bătrân, cu ocazia împlinirii vârstei de 100 de ani, și-a invitat toți prietenii, pentru a sărbători împreună acest eveniment. Pe lângă acestea el a mai chemat și pe primarul satului, împreună cu multe alte oficialități. Unul dintre invitați, care urma să coordoneze programul și să urmărească buna desfășurare a acestei aniversări, a venit la acest bătrân și l-a întrebat cam cum ar dori să aibă loc această ceremonie. Acesta i-a răspuns: „Dragii mei, nu mă interesează ce ve-ți face. Puteți spune ce doriți, puteți cânta și recita tot ce credeți de cuviință. Un singur lucru însă vi-l interzic: Când va fi vorba de persoana mea, să nu cumva să pomeniți ceva despre moarte!” Așadar, ghemul acesta ajunsese aproape la capăt și încă nu se putea împăca cu gândul veșniciei.

Ia-ți timp pentru a medita puțin la viața ta și dacă nu te bucuri să-l întâlnești pe Dumnezeu, caută să te împrietenești acum cu El. Citește Cuvântul Lui, care este scrisoarea Lui de dragoste pentru Tine. El te iubeste și are gânduri de pace față de tine.

„Astăzi, dacă auziți glasul Lui, nu vă împietriți inimile!” (Evrei 4:7)

(Articol apărut pe www.evangelic.ro, autor Ady Stoica)

Creștinii se pregătesc pentru Jocurile Olimpice

Jocurile Olimpice de iarnă vor începe peste doar câteva săptămâni în Torino, Italia, iar creștinii din întreaga lume se pregătesc pentru acțiunile misionare pe care le vor desfășura cu această ocazie. Oameni din diferite țări vor fi prezenți în Torino astfel încât orașul să fie locul perfect pentru evanghelizare. Operation Mobilization este doar una dintre organizațiile prezente, iar Martin Bateman conduce echipa misionară. „Colaborăm cu bisericele și alte organizații creștine deoarece principala preocupare a noastră este să ajungem la sportivi și la spectatori, cărora să le

oferim literatura și materiale video creștine”, a declarat Bateman care crede că OM poate fi o organizație extrem de eficientă în lucrarea misionară, mai ales pentru că este prezentă deja în 100 de țări. „Atunci când mergem la un astfel de eveniment, aducem voluntari din toate țările și desigur că vor avea ocazia să împărtășească Evanghelia tuturor participanților la Jocurile Olimpice veniți de asemenea din diferite state. „OM speră că acțiunea să facă loc unei lucrări misionare de amploare în Italia”, transmite serviciul misionar de știri MNN.

Invitație la evanghelizare

Lăudăm numele Domnului Isus pentru binecuvântarea de a vă invita să luați parte la patru servicii de evanghelizare în biserica noastră „Betel” din Micherechi, strada Napfény nr. 6.

Cu prilejul evanghelizării din zilele de 30–31 ianuarie, 1–2 februarie, vor vesti Evanghelia frați

păstori din România și Anglia, iar Corul Bărbătesc „Bucovina” din județul Suceava va lăuda numele Domnului prin cântări.

Vă așteptăm cu mult drag împreună cu familia dumneavoastră în fiecare seară de la ora 17.00!

Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi

Concert pentru tineri la Micherechi

Biserica Baptistă și Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi organizează la acest sfârșit de săptămână, în ziua de 28 ianuarie, un concert de muzică creștină. Invitatul întâlnirii este formația de muzică creștină „ro” din Oradea, care va

susține un program de laudă și închinare.

Concertul de la Casa de cultură „Gh. Dulău” va începe seara, la ora 17.00, la care organizatorii invită cu mult drag toți tinerii comunei și toți cei interesați. Intrarea este liberă. R. Păcș

Cugetări

Doar cu inima se poate vedea corect. Ce este esențial este invizibil ochiului.

Marea este la fel de adâncă atunci când este calmă ca și atunci când este în furtună. La fel e și dragostea lui Dumnezeu pentru tine, atât când treci prin perioade de calm cât și prin furtuni.

Cuvântul Tău este o candelă pentru picioarele mele și o lumină pe cărarea mea. (Ps. 119:105)

Un vot acordat Episcopiei noastre

(Urmare din pag. a 3-a)

Recunoașterea valorilor noastre

– De altfel, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, chiar în plenul Sfântului Sinod a felicitat Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, pentru că deși în Mitropolia Banatului există și alte episcopii, cum e cea a Aradului, cea a Caransebeșului de care am pomenit și însăși Arhiepiscopia Timișoarei, când a venit vorba de candidați, care trebuie să fie călugări episcopabili, adică să aibă studii teologice, o bună pregătire, o bună cunoaștere și a administrației bisericești, dar în primul rând a teologiei, iată Episcopia noastră a fost în stare, și Prea Fericitul Părinte Patriarh a recunoscut și a felicitat lucrul acesta.

Aș vrea să mai adaug că în momentul în care Mitropolia Banatului, la scara înțregii Mitropolii, a tuturor episcopioilor, a stabilit relații de frățietate la nivel monahal între călugări și călugărițe ortodocși din Mitropolia Banatului și călugări și călugărițe franciscani din Italia, au participat călugărițe de la Mitropolie, o călugăriță din Episcopia Aradului, sporadic au participat și călugări, unul de la Vârșet, unul de la Timișoara, dar nu s-au evidențiat acești călugări prin conferințe, prin deschidere ecumenică, prin prezență efectivă. Pe când Episcopia noastră de la început, sistematic a participat prin doi părinți, părintele Paisie și părintele Siluan, care este starețul mănăstirii noastre de la Săcal și amândoi, pe lângă faptul că au fost foarte apreciați pentru conferințele pe care le-au prezentat, pentru modul în care ei înșiși s-au prezentat, pentru felul în care au vorbit, pentru felul în care au fost ambasadori ai Ortodoxiei românești în Italia și în Occident, în general, și în lume. Pentru felul acesta și pentru toate acestea în definitiv, cred că toți trebuie să li mulțumim Bunului Dumnezeu.

În ziua de astăzi nu ajunge pentru a fi slujitor în biserică și pentru a fi chemat la misiuni și la ascultări mai înalte să ai doar studii teologice și să fii doar un bun specialist în ale teologiei. Părinții noștri sunt, și sunt pregătiți și studiază în permanență, nu au încheiat

studiul ieșind de pe băncile facultății. În ziua de astăzi cred însă că un slujitor al bisericii și mai ales pe anumite trepte harice mai înalte și chiar și de administrație mai înalte, trebuie să aibă o serioasă cultură. Această serioasă cultură, această cunoaștere a frumuseților pe care omenirea le-a zămislit de la început și până astăzi, eu am căutat să o cultiv, prima dată s-o inoculez și apoi s-o cultiv în toți părinții de la Episcopie. I-am sfătuit să citească, să-și formeze o cultură temeinică, să citească și literatură, nu numai teologie, în primul rând teologie, dar și literatură, literatură de calitate. I-am sfătuit apoi să-și cultive gusturile muzicale, să asculte muzică clasică, să-i cunoască pe marii compozitori și marea lor muzică. Să încerce, într-un cuvânt să fie inițiați în lumea mare a culturii.

Cred că un episcop în zilele noastre trebuie să fie și un om de cultură, un reprezentant, un exponent al adevăratei culturi și nu al subculturilor, al kitsch-urilor de orice fel care invadează lumea noastră. Îi spuneam părintelui Mitropolit Nicolae, iată Episcopia noastră, ultima în ordinea dipticelor – pentru că noi suntem ultima dintre episcopioile Patriarhiei Române, chiar dacă sunt altele înființate după Episcopia noastră, pentru faptul că suntem peste hotare, că suntem aici în Ungaria, suntem în urma tuturor celorlalte –, cu toate acestea și cu toate că avem cel mai mic număr de credincioși și cu toate că de aici poate că nu s-ar aștepta cineva să iasă ceva bun, iată că Dumnezeu pe cele slabe le întărește, pe cele neputincioase le împuternicește, pe cele suferinde le vindecă, pe cele care par înaintea oamenilor că n-au nici o speranță, Dumnezeu le propulsează la niște înălțimi duhovnicești, dar și la niște adâncuri de smerenie, cum poate că în alte locuri nu se întâmplă. Așa încât deși suntem ultimii pe listă, ca episcopie, ultimii pe listă ca și număr de credincioși, ca și număr de parohii, ultimii pe listă ca și perspective de dezvoltare, iată că Dumnezeu nu așa ne privește. Votul Sfântului Sinod este de fapt un vot acordat, nu părintelui Paisie, care este de altfel pregătit

spiritual să nu câștige aceste alegeri, este pregătit spiritual chiar mai mult, ci în primul rând este o recunoaștere a Episcopiei noastre, e o recunoaștere a valorilor pe care noi le avem aici, e o recunoaștere a sufletului bun al acestor credincioși pe care părintele Paisie și până acum și acum îi slujește. El l-a ajutat, de altfel, foarte mult pe părintele Teodor Rocsin de la Pusta Otlăcii în cei din urmă ani ai vieții sale pământești și continuă lucrarea părintelui Teodor acolo în Pusta Otlăcii până când Dumnezeu îl va chema la o altă ascultare. Și, bineînțeles, atunci va trebui să meargă un alt părinte ca să continue moștenirea spirituală a părintelui Teodor printre credincioșii de acolo și nu numai.

Balsam peste momentele de încercare

– Nu trebuie să ne mire lucrurile acestea. Dumnezeu Însuși L-a trimis pe Fiul său să Se nască nu într-un palat, nu în casa arhierului poporului lui Israel, nu în casa mai marilor sinagogii, nu S-a născut în templu, S-a născut într-o peșteră în Betleem, pentru că în case nu era loc. Dacă ne uităm, istoria Bisericii a avut și momente de glorie, dar Biserica a fost fericită întotdeauna în momentele de încercare. De aceea eu cred că Dumnezeu a cercetat, a încercat Episcopia noastră și prin această promovare, pentru că este o promovare, dar trebuie să recunoștem și faptul că inima mea, slujirea de aici va înregistra desigur și o anumită absență care va fi greu umplută. Nădejdea este în Bunul Dumnezeu și văd toate lucrurile acestea ca pe o binecuvântare, pe care Dumnezeu o revarsă peste preoții și credincioșii Episcopiei noastre. Nu aș dori să par triumfalist, dar cred că aveam nevoie în această Episcopie Ortodoxă Română din Ungaria, încercată din multe părți, aveam nevoie ca cineva, și a fost Sfântul Sinod, în primul rând Prea Fericitul Părinte Patriarh, și apoi Înalt Prea Sfințitul Părinte Mitropolit, care au adus balsam peste Episcopia noastră.

Trebuie să mulțumim pentru aceasta Mitropolitu-

lui nostru, Înalt Prea Sfințitul Nicolae, pentru că trebuie să recunoaștem întru totul că dânsul este cel care a făcut această propunere. Ceea ce înseamnă că propunerea de promovare a părintelui Paisie, oricum am considera această promovare, propunerea vine, a venit din partea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit. Nu am nici un merit în aceasta. Dacă există un anumit lucru pentru care să mă felicit este acela că l-am pregătit și l-am format pe părintele Paisie. Da, din punct de vedere al formării, formarea pentru a putea la un moment dat deveni lider bisericesc prin experiență administrativă, slujire în condiții dificile, slujirea unor comunități în dificultate. Și, nu în ultimul rând, deschiderea culturală și ecumenică pentru lucrurile acestea cred că pot să mă felicit cu toată smerenia că am avut o anumită contribuție. Am făcut lucrul acesta nu numai cu părintele Paisie, ci și cu părintele Siluan, care în orice clipă poate fi pregătit să preia o responsabilitate în biserică. De altfel, sunt obligat moral în fața credincioșilor mei să le mărturisesc că și spre dânsul s-au îndreptat privirile Înalt Prea Sfințitului Mitropolit, dar dânsul a refuzat din capul locului și din start. Nu aș vrea să fac nici un fel de propagandă, dar cred că toată lumea de aici îl cunoaște pe părintele Siluan și este mulțumită de slujirea sa și cei care îl știu sunt mângâiați de firea lui bună și de felul în care știe să se poarte cu oamenii. Dacă la acestea adăugăm slujirea exemplară ca stareț la mănăstirea de la Săcal și dragostea față de credincioșii de acolo, din părțile Bihorului, dar și față de toți oamenii cu care se întâlnește, precum și relațiile minunate pe care le are cu alți preoți, cu alți călugări ortodocși sau din alte jurisdicții din această țară, plus studiile alese de la Atena și cunoștințele de limbă greacă, pe lângă care cunoaște franceza și engleza și mă bucur că cunoaște foarte bine și maghiara. Toate lucrurile acestea sunt semne de bucurie pentru noi. Nu înseamnă că ne părăsește și părintele Siluan, nu încă. Ceea ce am vrut să arăt prin aceasta a fost faptul că încă de când am venit aici, am

considerat că eu nu sunt veșnic. Viața noastră este trecătoare și eu sunt, până la urmă, un călugăr care trebuie să facă ascultare. Nici odată nu am considerat că sunt de neînlocuit, de aceea am căutat să formez oameni, pentru ca oricine să poată într-o bună zi să continue această misiune. Greu de crezut că am putea avea și un arhier vicar aici, dar oricând e nevoie în biserică de oameni cu pregătire și iată suntem în situația și mulțumim lui Dumnezeu că nu am îngropat talanți.

„Fie voia Ta...”

– În aceste zile se împlinesc șapte ani de când am fost ales, hirotonit și instalat episcop. Cum am ajuns episcop am spus – parafrazându-l pe Marin Preda care a scris o carte minunată „Viața ca o pradă” –, că nu doresc să țin arhieria ca pe o pradă, adică primind-o, s-o țin doar pentru mine. Nu am vrut să-mi îngrop talanții și dacă Dumnezeu mi-a dat darul de a putea comunica și de a putea forma oameni, mă bucur că nu am îngropat acest dar și mă bucur că iată acum, la șapte ani, poate că Dumnezeu rânduiește să iasă un rod din slujirea episcopală aici în Ungaria, în Episcopia noastră Ortodoxă Română, despre care nimeni înainte n-ar fi putut gândi că va ajunge să aibă propriul ei episcop și, mai mult decât atât, o mănăstire care să formeze călugări, chiar viitori episcopi. Cu atât mai puțin că la șapte ani după alegerea, hirotonirea și instalarea primului episcop, cineva de aici ar putea pleca spre a fi ales, hirotonit și instalat episcop în altă parte. Cred că lucrurile acestea spun multe. Pentru toate mulțumim lui Dumnezeu și cerem în continuare rugăciunile tuturor preoților și mai ales ale bunilor noștri credincioși, ale credincioaselor noastre devotate, pentru ca Dumnezeu să ne poarte de grijă în continuare și pentru ca Episcopia noastră, deși cea din urmă în lista episcopioilor, să poată duce și trimite mesajul ei de iubire, de pace, de dezinteres total față de cele trecătoare și de interes maxim pentru împlinirea voinței lui Dumnezeu în viața oamenilor, în viața acestui Pământ.

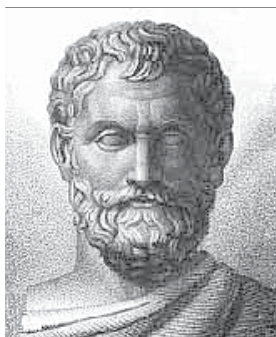
Eva Iova

Mari gânditori ai lumii

Thales din Milet

c. 620-?540 î.Hr.

Primul naturalist și filosof analitic al gândirii occidentale

Considerat primul filosof al Greciei antice și prin aceasta întemeietorul filozofiei occidentale, Thales era originar din orașul Milet, situat pe țărmul Mării Ioniene (în Turcia de astăzi). În Grecia antică, Milet reprezenta un centru important de dezvoltare, atât pentru știință cât și pentru filozofie. Născut probabil în jurul anului 620 î. Hr., memoria lui Thales rămâne aceea a filosofului presocratic care a afirmat că apa este elementul fundamental al lumii. Singurele noastre relatări despre el ne parvin de la Aristotel și Herodot. Cu toate acestea, importanța sa ca filosof constă mai puțin în afirmațiile sale cât în metoda pe care o utiliza. Thales a fost primul gânditor care a încercat să explice natura lumii fără să facă apel la voința și capriciile zeilor homerici antropomorfi. A căutat să explice diversele fenomene observate recurgând la un principiu comun, fundamental, o idee considerată încă relevantă de metoda științifică modernă. Este de asemenea creditat de Herodot pentru a fi prezis o eclipsă de soare în anul 585 î. Hr., în timpul unei bătălii între lidieni și mezi. Ca atare, există motive întemeiate pentru a-l considera pe Thales primul naturalist și filosof analitic al gândirii occidentale.

Filosoful presocratic avea și alte trăsături moderne, căci de asemenea pare să fi fost un întreprinzător. Potrivit unei povestiri, el s-a îmbogățit investind în prese de ulei

într-un an cu o recoltă bogată de măsline – cu siguranță că trebuie să fi fost bogat ca să își poată dedica timpul și gândirea filozofiei și științei în Grecia antică a secolului VII î. Hr.

Potrivit metafizicii sale, apa este elementul primordial al vieții și al lumii materiale. Observând că apa se poate transforma în vapori prin evaporare, și de asemenea se poate solidifica prin înghețare, orice formă de viață are nevoie de apă și este susținută de umezeală, a postulat că apa este singurul principiu causal al lumii naturale. Într-o anticipare timpurie a tectonicii moderne, el a susținut că pământul este plat și că plutește pe apă. Conform spuselor lui Aristotel, în concepția lui Thales, pământul avea o flotabilitate asemănătoare lemnului și susținea că acesta ar pluti pe apă asemenea unui buștean sau unei corăbii. Într-adevăr, se credea că multe insule plutitoare erau cunoscute de către navigatorii din Milet și ele ar fi putut servi drept model sau dovadă teoriei sale. Thales a explicat până și cutremurul ca rezultat al clătănării pământului datorită valurilor subterane, întocmai precum un vas se poate legăna pe mare.

Căutând să dea o explicație naturalistă fenomenelor observabile, însă evitând ideea voinței și intervenției zeilor, Thales a susținut că divinitatea este prezentă în toate lucrurile. Potrivit lui Aetius, el afirma că mintea lumii este divinitatea și că aceasta se regăsește în toate lucrurile, o viziune care a apărut la scurt timp într-o serie de religii contemporane, în special în budismul din India. În ciuda speculațiilor sale metafizice vădit eronate, se pare că Thales a fost un gânditor modern în nenumărate privințe, anticipând multe idei ale religiei, filozofiei și științei.

Un picnic în plină iarnă (2)

7. Picnicul nostru nu-i deloc distractiv. N-a fost o idee prea bună! s-a necăjit Grohi.

– Eu nu cred asta! a spus Winnie.

8. – Eu cred că nu ne-am organizat cum trebuie. Am încercat să facem un picnic ca vara, când afară este iarnă, le-a explicat Ursulețul.

9. Cei trei prieteni s-au întors la casele lor pentru a găsi lucrurile care s-ar potrivi cu un picnic de iarnă.

10. Grohi a adus ciocolată fierbinte și biscuiți calzi. Lepurilă a venit cu un zmeu, iar Winnie a adus fular și mănuși.

11. – În cele din urmă, picnicul nostru a fost chiar plăcut, s-a amuzat Grohi, în timp ce stăteau toți și se încălzeau în jurul focului.

(Sfârșit)

O fetiță care adoră dansurile populare

Talentată, zâmbitoare, tenace și dezinvoltă, **Henrieta Otlăcan** din Chitighaz, beneficiază de exemplul tatălui său, **Petru Otlăcan**, român din Chitighaz, talentat dansator și un părinte devotat. Henrieta vorbește limba română învățată în primul rând de la tatăl ei, de la bunici și, bineînțeles, de la școală. Dorința ei este să devină avocat. Dar mai bine să aflăm aceste lucruri de la ea!

Henrieta în mijlocul familiei sale

– Anul acesta în luna octombrie împlinesc 15 ani, și sunt elevă în casa a 8-a la școala generală românească din Chitighaz.

– *Ce materii de învățământ preferați?*

– Îmi plac toate materiile, dar întotdeauna am învățat cu mai multă plăcere la literatură, istorie și geografie. Literatura română mă interesează în special, îmi plac cântecele și poeziile românești și, nu în ultimul rând, etnografia românilor din Ungaria, fapt care îl dau-torez dirigintei mele, **Maria Sarca Zombai**, pe care o iubesc și o respect. De la ea

am învățat să îndrăgesc mai mult limba mea maternă.

Nu puține au fost ocaziile la care, pregătiți de doamna dirigintă, am participat la programe culturale, literare sau de păstrare a tradițiilor românești, obținând locurile unu și doi.

– *Ai și un frățior. Cum îl cheamă pe el?*

– El poartă numele tatălui, **Petru Otlăcan**, și este elev în clasa a 7-a la aceeași școală cu mine.

– *Fiind elevă în clasa a opta, spre ce liceu te orientezi?*

– Am ales să-mi continui studiile la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Julia, pentru că

sunt româncă, și aș dori să însușesc cât mai bine limba română. Și tatăl a absolvit acest liceu. Mi-a vorbit mult despre anii lui de școală și despre profesorii lui preferați, și aș dori să încerc și eu. Tata e mândru de alegerea mea, cred că la fel și diriginta, pentru că eu fiind singura din clasă care anul acesta și-a făcut fișele de înscriere pentru liceul românesc.

– *La serbările școlare, nu odată ți-am admirat îndrăzneala și talentul de care dai dovadă pe scenă. Dar nu numai atât, ci cred că ești și o dansatoare bună. De mult dansezi?*

– Dansez de trei ani și jumătate, sunt elevă la secția de dansuri populare a Școlii de Artă din Chitighaz. De mică mi-a plăcut să dansez, și cu ocazia înființării acestei secții de dansuri în localitate, cu acordul tatălui meu – și el dansator de mulți ani –, m-am înscris la această școală. Ador dansurile populare, atât cele românești cât și cele ungurești. Și tatăl meu dansează de mic copil. Mai demult a dansat în grupul de dansuri „Bujo-rul”, instruit de baci Petre Purece, iar acum e dansator la asociația de dansuri populare păstrătoare de tradiții: „Joc și tradiții din Chitighaz”. La început am dansat în două grupe, dar de anul trecut dansez doar în grupa medie a școlii de dansuri,

pentru că repetițiile necesită mult timp și anul acesta trebuie să dau mai mult interes învățaturii.

– *Ai un hobby sau o ocupație aparte?*

– Îmi place să mă dau pe patine cu roțile și îmi plac mult animalele. Fiecare sfârșit de săptămână îl petrec cu fratele meu la bunici, unde am multe animale și păsări de casă.

– *Ce vrei să devii când vei fi mare?*

– Aș vrea să devin avocat.

– *De ce avocat, fetele în general, aleg medicina, pedagogia?*

– Mie îmi place foarte mult să ascult oamenii, problemele lor, să-i ajut dacă pot, și profesia de avocat are în centru omul. Este concepută pentru a veni în sprijinul ocrotirii drepturilor și libertății persoanelor, este o profesie grea, dar admirabilă.
Anca L. Crișan

Burse în România, până la 1 martie

Statul maghiar asigură pentru anul universitar 2006/2007 cinci burse noi pentru studii superioare integrale în România. La această bursă se pot înscrie elevii din anul IV de liceu. Ei trebuie ca prima dată să reușească la examenul de admitere în sistemul universitar din Ungaria. Se pot prezenta pentru burse și tinerii care sunt deja studenți în anul I-III la universități din România. Termenul de înscriere este 1 martie 2006. Bursa este de 200 USD la lună. Diploma obținută cu bursa statului maghiar va fi recunoscută în Ungaria fără examene de diferență.

Data de 1 martie 2006 este și termenul înscrierii pentru burse de studii de doctorat la universități din România. Statul maghiar acordă cinci burse noi pentru o perioadă de studiu de 3 ani (PhD). Bursa este de 350 USD la lună.

Comisia Națională de Burse (MÖB) își are sediul la adresa 1146 Budapesta, Ajtosi Dürer sor 19-21, referent pe relațiile cu România fiind **Móhr Katalin**. Informații suplimentare aflați la telefonul 1/422-06-78, sau pe Internet: www.scholarship.hu, adresa e-mail mohr@scholarship.hu.

Șt. Frățean

Liceul „N. Bălcescu” pe Internet
www.balcescu.sulinet.hu

Absolvente la Szarvas

La Facultatea Tessedik Sámuel din Szarvas, marți, 24 ianuarie, li s-a înmănat diploma de învățătoare bilingvă (diploma a II-a) unei noi promoții. Cele două studente care au studiat aici: **Maria Abrudan**, profesoară de limba română la școala generală din Chitighaz și **Letai Hajnalka**, învățătoare și profesoară de limba engleză la Dévaványa, și-au încununat sfârșitul studiilor la facultatea din Szarvas cu rezultate foarte bune. Astfel că limba română a mai câștigat două slujitoare. Învățământul pedagogic de la facultatea din Szarvas se bucură de un prestigiu bine meritat. Reușitele celor două absolvente motivează acest lucru.
A.L.Crișan

Limba română la Salonul Expolangues de la Paris

Cea de-a 24 ediție a Salonului Expolangues, limbile lumii, lumea limbilor, organizată la Paris în perioada 18–21 ianuarie, a inclus o

conferință și trei lecții de limbă română susținute de conf. dr. Emil Ionescu, de la Facultatea de Litere a Universității din București. Ro-

mânia a avut, de asemenea, în cadrul Salonului, un stand în care au fost expuse dicționare, manuale și metode de învățare a limbii române. Participarea României la această manifestare a fost susținută de Institutul Cultural Român.

După cum informează *Cronica Română*, Expolangues, eveniment anual, urmărește promovarea limbilor și culturilor, dezvoltarea schimburilor internaționale și susținerea plurilingvistului. Invitatul de onoare al Salonului din 2006 este Germania. Dr. Emil Ionescu din București, director executiv al Centrului de lingvistică computațională de la Facultatea de Litere a Universității din capitala României, este autorul lucrărilor *Adevăr și limbă naturală*. O introducere în programul lui Donald Davidson, *Manual de Lingvistică Generală* și coautor al unor manuale de limbă și literatură română. R. P.

Colaborări transfrontaliere în domeniul sănătății

„Sănătatea noastră în Euroregiune” – este titlul expoziției și conferinței de trei zile care s-a deschis în această săptămână la Seghedin, în spațiul Hangar Expo. Obiectivul acțiunii este de a sprijini dezvoltarea unor relații transfrontaliere în domeniul sănătății, colaborarea în serviciile medicale de urgență, sau – în

perspectivă – elaborarea unui fond euroregional de asigurări sociale – a anunțat, la conferința de presă din săptămâna trecută, Csókási Eszter, directorul executiv al Agenției de Dezvoltare a Euroregiunii Dunăre-Criș-Mureș-Tisa. Directorul general al spitalului din Makó, Dr. Baráth Lajos (român originar din Chitighaz)

principalul organizator al conferinței științifice a subliniat că asemenea colaborări vor putea reprezenta în viitor o parte a pieței europene unitare a sistemului sanitar, unul din elementele acestui sistem centrat pe bolnavi fiind chiar dezvoltarea unor servicii transfrontaliere, a informat site-ul Euroregiunii DCMT. R. P.

Aniversare Bartók la Sânnicolaul Mare

Orașul timișan Sânnicolaul Mare a fost inclus în rândul locațiilor oficiale ale manifestărilor anului Bartók, alături de Budapesta, Bratislava și New York. În zilele de 25 și 26 martie, în organizarea Societății Pro Bartók din orașul natal al lui Bartók Béla, va avea loc festivitatea aniversării a 125 de ani de la nașterea compozitorului, cu participarea unor artiști din România și Ungaria.

Manifestarea este susținută de guvernele celor două țări.

Site-ul Euroregiunii DCMT informează că manifestările de la Timișoara dedicate lui Bartók Béla vor avea loc o lună mai târziu, în cadrul Zilelor Maghiare din Banat. Artiștii din Seghedin vor fi prezenți la Timișoara cu opera „Castelul lui Barbă-Albastră”.

Rita Pățcaș

Limba română se învață și la Viena

Lubitorii de limba română pot să își perfecționeze cunoștințele în domeniu sau chiar să pornească de la zero în studiul acesteia prin intermediul Institutului Cultural Român din Viena, transmite RGN-Press.

ICR din Viena, începând

cu luna octombrie 2005, organizează o serie de cursuri de profil pentru copii și tineri.

Cursurile se desfășoară o dată pe săptămână în câte două ore și sunt organizate de ICR împreună cu Fundația Ars Romaniae.

Timișoreni premiați de Comisia Europeană

Liceul „J. L. Calderon” din Timișoara a obținut Certificatul European pentru Proiecte Inovatoare în Domeniul Limbilor Străine, acordat de Comisia Europeană, cu proiectul TYPO – Vers une Europe Unie Des Jeunes Reporters, alături de alte șase unități de învățământ din România, informează Tri-

plex-News. Ceremonia oficială a avut loc în cursul săptămânii trecute la Centrul de Informare al Comisiei Europene de la București, iar distincțiile au fost înmânate de Jonathan Scheele, șeful Delegației Comisiei Europene în România, în prezența ministrului învățământului Mihai Hărdău.

mtv
1 februarie,
miercuri,
ora 13.30

m2
2 februarie,
joi,
ora 14.30

Frumoase vremuri au fost acelea...

De vorbă cu soții Cozma din Micherechi

Pentru a vă evoca iarăși puțin vremurile când încă înaintașii noștri au trăit într-adevăr tradițiile populare românești, ne-am propus să vă prezentăm de data aceasta o familie de români din Micherechi, care umblau la jocuri, „verjeluri” și șezătoare. **Ioan Cozma și Veronica Radici** din Micherechi, bace Nuț și nană Veronică a Bări, trăiesc de aproape 60 de ani împreună și au multe de povestit despre vremurile când și-au început viața comună în satul românesc din colțul acestei țări.

Nană Veronică: – Ne-am cununat cu bace-to' Nuț în 1950. De 56 de ani suntem laolaltă. Pe vremurile acelea tocmai așa a fost cum este astăzi că înainte de cununie stăteau laolaltă tinerii.

Bace Nuț: – În 1951 m-au dus de cătană la Dombóvár și în 1953 am venit acasă. În 1954 s-a născut apoi primul nostru prunc, **Ioan**. În 1957 s-a născut fata **Veronica**, iar în 1959 **Gheorghe**.

– Din ce ați trăit?

Nană Veronică: – Am avut pământ pe care l-am lucrat.

Bace Nuț: – Numai un an de zile am lucrat cu pământul pe care l-am căpătat de la socru și de la tata. Numai că apoi a venit colectiva care totul l-a luat de la noi. M-am dus și eu în colectivă și am lucrat acolo 40 de ani. Când s-a schimbat regimul iar am primit pământurile, dar nu l-am mai putut lucra, l-am dat în chirie. În colectivă am făcut de toate, am fost cu cocie cu caii, apoi mulți ani am avut grijă de cai, de vaci și de oi. Mai târziu colectiva s-au rupt în patru, iar io am rămas la colectiva românească. Așa s-a numit. De aici am ieșit la pensie în 1989.

Nană Veronică: – Acele au fost vremuri tare grele. Am fost oameni săraci, fără bani, a trebuit să lucrăm tare mult să ne îngrijim familia. Dacă am văzut că pruncu' nu-i așa de prost, poate să meargă la școală, ne-am străduit să-l înscriem. Bani au fost puțini, dar am făcut de toate numai să-i putem învăța.

Bace Nuț: – În colectivă nu mulți bani am căpătat, dar am ținut apoi bici și porci.

– Dumneavoastră nană Veronică ați fost acasă cu pruncii?

Nană Veronică: – Da, io

am fost acasă cu pruncii și cu doi bătrâni, cu tata Nuțului și cu mama-me'. Atunci încă nu tare au primit pensie. Dar Dumnezeu alduitu' ne-a ajutat și ne-am descurcat cu mult lucru.

Bace Nuț: – Toamna tot ne gândeam oare cum vom duce pruncii la școală, cum vom avea bani. Dumnezeu toate le-a pus la loc. Ne-am adunat vreo doi bani și ne-am început de școală.

– Ce școli au făcut pruncii dvs.?

Nană Veronică: – Vera a terminat la Facultatea „Juhász Gyula” la Seghedin, română-educație fizică, după care s-a măritat și s-a mutat la Bichișciaba. Nuțu a terminat la Ploiești ca inginer de petrol și gaze, apoi un an bun a fost cătană, după care s-a însurat și s-a mutat la Dobrițan. Acum umblă în lume ca inginer de petrol. Gyuszi, după Liceul Românesc, a lucrat în domeniu agrar. Ne bucurăm că toți trei au ținut de familie și au rămas laolaltă. Avem șase nepoți: **Cristina** și **Attila** sunt ai lui Nuțu, **Estera** și **Győző** sunt ai Veronicăi, iar **Gyuszi** îi are pe **Gheorghe** și **Adela**. Unii dintre ei sunt la facultate, alții încă la liceu. Dacă ai cap și poți învăța, orice liceu și universitate poți face. Suntem tare mulțumiți de pruncii și nepoții noștri. Deși trăiesc la oraș, nu s-au înrăit.

Bace Nuț: – Așa au rămas pruncii noștri ca și cum au fost când au mers de acasă. Veronicăi îi pare rău că nu și-a învățat pruncii românește, iar Nuțu dacă a fost tot pe drum, soția-i unguroaică, nu a avut cum să-și învețe pruncii. Ca norocu' în pruncie au fost mult nepoții la noi și atunci se mai învățau cu noi românește, numai că acum dacă vin nu stau mai mult de câteva zile.

Nană Veronică: – Dar știu a colinda, știu rugăciunea „Tatăl nostru”, cântecele „Sufală vântul frunzele” și înțeleg multe lucruri, numai a vorbi nu tare știu.

– Ați pomenit că copilul mai mare a învățat la Ploiești. Cum a ajuns el acolo?

Nană Veronică: – După ce a terminat la Liceul „Erkel Ferenc” din Iula a vrut să se facă geolog în Rusia. De la Budapesta l-au înștiințat că își poate continua școlile în România, la Ploiești. El a acceptat. Ar fi trebuit să aștepte un an să poată merge în Rusia.

Bace Nuț: – Ne-am bucurat că n-a trebuit să aștepte un an.

Nană Veronică: – Noi ne-am temut puțin că oare cum se va descurca ca tânăr în țară străină, dar totul a mers bine. A învățat bine și a fost băiat bun. Atunci a învățat foarte bine și limba română. Ne-am bucurat că s-a hotărât să învețe în România ca doar și noi suntem români. După asta a învățat în România și **Ștefan Frățean** din Chitighaz cu care au fost buni prieteni și apoi **Eva Ruja**, tot din Micherechi.

– Ați fost la el, la Nuțu, la Ploiești?

Nană Veronică: – După ce a terminat cu universitatea, ne-a luat cu el și ne-a arătat acea parte a României. Am fost câteva zile la mare, la Constanța, la Mangalia, la Sinaia și la Predeal. Ne-a arătat și Bucureștiul, cum s-a dărâmat capitala după cutremurul din 1976 și locul unde au murit cunoscuții actorii **Doina Badea** și **Toma Caragiu**.

Bace Nuț: – Ca norocu' Nuțu atunci a fost acasă la Micherechi, dar și acasă la noi am simțit cutremurul.

– Alături de greutățile din viață, ați avut parte și de bucurii. Dumneavoastră, bace Nuț de pildă, dacă știu bine, ați dansat în prima echipă de dansuri populare din Micherechi?

Bace Nuț: – Da, așa este. Eu am făcut șase clase la școală. Când eram încă elev, cam în 1946, după război, a venit în sat un dascăl din România, împreună cu nevasta lui. **Marius Turcu** s-a numit. El ne-a întrebat pe

câteva tineri dacă vrem să jucăm în echipă. M-am dus. Au mai venit dintre băieți **Mișca** lui **Dulău**, **Mihaie Sâmului**, **Finu Glighii**, **Nuțu** lui **Vucău** și io. Dintre fete au jucat **Florica** lui **Dulău**, **Ana Sâmului**, **Andronica Sfătului**, **Ana** lui **Gusti** și **Floarea** lui **Gligor**, iar muzicanții au fost bace **Dele** și tata lui, bătrânul **Iancu**. Atunci am învățat dansuri din Micherechi și din România. Dascălul **Turcu** a învățat dansurile din Micherechi de la țiganii noștri, iar noi le știam din părinți. Când tinerii mergeau la joc, noi, pruncii, ne uitam la ei pe sub fereastră de dinafară. În fiecare duminică era joc, iar cam de două-trei ori pe an „verjeluri”, cum sunt astăzi balurile românești. Dar părinții noștri nu au știut dansa așa de bine ca noi, după ce ne-a învățat **Turcu**. Când am știut juca bine, **Turcu** ne-a dus la o întâlnire de dansuri la Budapesta, unde au fost echipe din mai multe țări. Apoi am mers pentru câteva zile în localitățile românești din țară, la **Săcal**, **Pocei**, **Leta**, **Apateu**, **Otlaca-Pustă**, **Bedeu**, **Bătania**, unde am jucat în fața românilor din sat. Pe atunci încă să aduna multă lume la aceste întâlniri și noi, micherechenii am fost tare bine văzuți.

Și la Micherechi dacă s-au făcut programe românești, a fost plină curtea școlii de săteni. Astăzi abia se mai duc oamenii.

– Câți ani ați jucat sub conducerea lui **Marius Turcu**?

Bace Nuț: – Cam trei ani, pentru că de-o dată **Turcu** a plecat. Cum nu s-a știut de unde a venit, n-am știut nici unde și de ce s-a dus. Apoi domnul **Dulău**, **Gheorghe Dulău**, a adunat tinerii din sat la dans, dar acolo noi, primii, nu ne-am mai dus, pentru că ne-am însurat și fetele s-au măritat. Dar tare bine îmi aduc aminte când încă umblam la joc și la „verjeluri”. Noi, feciorii mergeam după muzicanți și cum ne întorceam cu ei, țiganii cântau la „hidede” (vioară), și noi jucam pe uliță. Fetele aduceau de mâncare, iar feciorii băutura și plăteam muzicanții. Și apoi am jucat în casă până dimineața. Dimineața apoi cum mergeam spre casă mai jucam pe uliță și așa ne despărțeam. Jocuri au fost în mai multe locuri, n-am încăput toți într-o casă. La joc ne-am cunoscut și noi cu muiere, cu nană-ta Veronică, ne-am îndrăgostit și apoi ne-am cununat. Frumoase vremuri au fost acelea. N-o să le uităm niciodată... Rita Păcșas

Introducere la dor

Când vrei să arăți că noi spunem altceva prin cuvintele noastre și că astfel limba românească are dreptul să ființeze în lume, te grăbești să invoci cuvântul „dor”. Dar îndată, apoi, te cuprinde sfiala. Cum să invoci un lucru atât de știut și de spus, de vreo sută de ani încoace, încât probabil s-a vidat de orice sens, dacă nu cumva s-a încărcat de toate nonsensurile? E zadarnic să întârzi asupra cuvintelor, dacă descoperi ce știe toată lumea. Și trebuie să ceri iertare zeilor bunului-gust, ca să mai poți spune un cuvânt în această materie, sau zeilor gândirii exacte, pentru tot ce e vag, inesizabil și de neiertat sentimental în conținutul cuvântului dor.

Dar nu despre dor în el însuși va fi vorba, o clipă, ci despre formația și funcția lui. Oricât ai vrea să ocolești cuvântul, nu știi bine cum se face că dai statornic peste el, sau peste lecția lui, în rătăcirile prin limba noastră. Ba lecția lui este de așa fel, încât te întrebi dacă orice adâncire în această limbă, spre a nu mai vorbi de orice rătăcire, nu reprezintă până la urmă o simplă „introducere la dor”.

Să presupunem că așa este și să luăm de la dor numai cât ne trebuie, spre a nu mai vorbi multă vreme despre el. Idealul ar fi să nu mai vorbim defel. Grecii nu aveau termenul de „iluzie”, spus și nici nu aveau nevoie de el, pentru că, în ceasul lor plin, tot ce era esențial pentru ei stătea sub semnul iluziei. La fel și noi cu dor.

Prin formația sa, „dor” are în el ceva de prototip: este alcătuire ne alcătuită, un întreg fără părți, ca multe alte cuvinte românești cu înțeles adânc și specific. Reprezintă o contopire, și nu o compunere. S-a contopit în el durerea, de unde și vine cuvântul, cu plăcerea, crescută din durere nu pricepi bine cum.

Admirăm – și pe drept cuvânt – în limba greacă și germană capacitatea lor de compunere. Dar este aici o contraparte, la care nu ne gândim întotdeauna, aceea că în orice compunere stăruie un anumit mecanicism: iei două cuvinte, le alipești unul de altul și scoți un al

Constantin Noica

Creație și frumos în rostirea românească (Fragment)

treilea. Dacă un grec antic ar fi în situația de a traduce pe dor, ar lua durere de o parte, plăcere de alta și ar spune: plăcere de durere. Așa făcea el cu o mulțime de cuvinte, chiar cu cele opuse ca sens: prietenie și dușmănie se exclud, dar el spunea „philoneikia”, prietenie de dușmănie, de adversitate, și obținea un al treilea cuvânt. Este simplu și sigur, lipsit de orice subtilitate lingvistică, dar, firește, subtil semantic. Și la fel face limba germană, în cazul dorului, prin Sehnsucht, care ar putea fi Sucht, patimă de Sehnen, năzuire, dacă nu poți avea fantezia să vezi în Sucht pe suchen, a căuta, și să spui atunci că se obține în cuvântul german: căutare de negăsire.

Noi nu spunem plăcere de durere, cu atât mai puțin căutare de negăsire, spunem dor, care e însă și căutare și negăsire, cum este și plăcere și durere. N-avem geniul compunerilor, ba chiar ele, cu mici excepții, ne sună prost, ca de pildă cu de-legedătoriu și mare-grăitoriu. Simțim limpede, chiar în cuvintele ce s-au impus vorbirii, că este în joc o alipire; că propășire este pro-pășire și binefăcător este bine-făcător. Este virtutea noastră, de care vorbesc istoricii culturii și ai artei, de a da o „sinteză specifică”. Sinteza reprezintă la noi o contopire, nu o compunere. Sub atâtea influențe, cu atâtea substanțe gata create, care ne vine din toate părțile lumii, te-ai fi așteptat să se ajungă aici la sincretism, adică la o armonizare exterioară, mai degrabă decât la o armonie nouă. A ieșit însă o armonie nouă spunem noi și o spun și alții. Sau a ieșit o încordare nouă, o nouă solicitare spirituală, un dor nou, și aceasta se vede, limpede în cuvinte și în prototipul lor, dor. Cuvintele noastre bune, pline, nu sunt formate sub câte o cununie, din două cuvinte de sex deosebit, dacă nu din mai multe. Sunt formate fără o cununie exterioară; am pu-

tea spune „din cea ne ispitită nuntă.”

Așa stau lucrurile cu formația cuvântului dor, născut și el, sau poate mai ales el, din cea ne ispitită nuntă. Acum să arătăm care e funcția lui.

Aproape în toate cuvintele mai de pret, care-ți ies înainte – și în mai toate cele despre „creație și frumos”,

Dar tocmai aceasta înseamnă zona de dor a cuvântului – spre a o numi doar în plan afectiv, deși zona are din plin și un sens logic, cum vom vedea îndată –, o zonă în numele căreia cuvântul face apel la tine. „Ocupă-te și de mine”, pare a-ți spune câte un cuvânt, când te apleci peste universul din care face el parte; „spun și eu ceva, sunt și eu

Constantin Noica (1909 – 1987)

pe care vom încerca să le invocăm de acum înainte – , este undeva o zonă pe care ne gândim s-o numim, provizoriu, de dor. Nu se întâmplă așa numai cu cele ale frumosului, se va întâmpla parcă și cu cele ale urâtului (Oh, urât, urât, urât, / Boală fără crezământ”), dar mai ales se întâmplă cu cele care exprimă creația, lucrarea, facerea și făcutul, cum ar fi: făptură sau întruchipare, ispitire, alcătuire, întocmire, a zidi, a făuri, a dura, a săvârși, sfârși, desăvârși, chip sau închipuire, și cine știe câte altele vor mai veni să ne cheame către ele.

o făptură mai deosebită a limbii; port și eu ceva nerostit în spusa auzită”.

Ce să fie zona aceasta? Este, oare, dincolo de semnificația cuvântului, înțelesul lui, subînțelesul lui, laolaltă înțelesul? Este, oare, nespusul, laolaltă spusul, sau atunci sub-spusul și presupusul cuvântului? Este în orice caz un fel de câmp al cuvântului, și cu aceasta am putea vorbi un limbaj mai apropiat de cel al gândirii științifice, care ar avea tot dreptul să extindă asupra culturii umaniste o teorie a câmpurilor, atât de lămuritoare în cealaltă jumătate a culturii.

Există un fel de câmpuri logice, în sânul cărora se petrece o cuplare a individualului cu generalul, ca un fenomen originar în logică. (Plecă aici, într-adevăr, de la împrejurarea că un fapt stă sub o lege, că individualul este totuși expresie a generalității, așadar că orice fapt dat gândirii deschide cu el un câmp de generalitate logică.) Iar la fel se poate vorbi acum de câmpuri semantice sau de câmpuri pur și simplu, în sensul orizontului pe care-l pot deschide unele cuvinte.

În fapt, fiecare cuvânt suscită un câmp, iar dacă ecuația de câmp e simplă la cele mai multe dintre ele, ea nu e lesne de găsit la cele câteva care fac aurul limbilor. În zona aceasta a cuvântului, unde nu încapă întotdeauna comunicare, este totuși loc pentru o înțelegere mai intimă. Iar dacă denumim încă o clipă – până ce va veni cineva să facă o potrivită teorie a câmpurilor – prin „zonă de dor” această margine din jurul cuvântului, este pentru că funcția dorului se dovedește cu adevărat sugestivă pentru o asemenea lume a începuturilor.

Căci, într-un sens, fiecare cuvânt e o durere, așa cum fiecare carte era „o boală învinsă” după vorba poetului. Dacă lucrurile acestea ar putea avea sens dincolo de planul afectiv, este vorba de durerea de-a nu putea spune ceva fără rost, durerea cuvântului de-a fi și de-a nu fi cuvânt adevărat. Dar, ca și la cuvântul „dor”, unde apărea pe nesimțite plăcerea în durere, ceva în lipsa aceasta de identitate desăvârșită a cuvântului îi dă fascinația.

Și atunci, stai în fața cuvintelor, cum stai în fața dorului, să te întrebi: este bună nedeterminarea aceasta? S-o sporim? Sau să-i risipim magia? – S-o risipim fără grijă magia el nu se curmă. Căci noi înșine, ca oameni, suntem ființe purtătoare de orizont, știutoare și neștiutoare, sigure, dar și tare aproximative, un fel de „Introducere la dor”, așadar, cum sunt cuvintele românești de care amintirăm.

(Constantin Noica: *Cuvânt împreună despre rostirea românească*, București, 1987, Editura Eminescu)

Monica Bârlădeanu, în „Lost”

Frumoasa româncă *Monica Bârlădeanu*, plecată peste hotare în căutarea succesului, s-a oprit pe platourile de filmare ale noii serii „Lost”, în traducere românească „Naufragiații”. Îndrăgita vedetă va apărea în episodul 11 al filmului. După ce a stârnit numeroase întrebări și controverse, serialul premiat în 2005 cu Emmy pentru Cel Mai Bun Serial Dramatic se întoarce cu un al doilea sezon plin de mister și aventură, un sezon care va scoate la iveală ce este mai bun, dar și ce este mai rău din naufragiații rămași. Cu toate că povestea pare simplă, este cât se poate de complicată. După ce cursa companiei Oceanic 815 s-a prăbușit pe o insulă din Pacific, naufragiații au fost obligați de împrejurări să găsească în interiorul lor puterea de a supraviețui.

Apariția Monicăi Bârlădeanu în cel mai bun serial dramatic continuă trendul ascendent al carierei sale. În 2004, vedeta BITV a ales să se concentreze mai mult pe cariera de actriță, astfel că s-a mutat

la Hollywood pentru a urma cursuri de actorie. Iar succesul nu a întârziat să apară.

Ascensiunea Monicăi s-a produs în special după ce „Moartea domnului Lăzărescu”, filmul care istorisește necazurile unui bătrân de care nici un spital nu vrea să se ocupe, a câștigat premiul secțiunii „Un certain regard”, la Cannes.

În filmul regizat de *Cristi Puiu*, Monica a interpretat rolul unei asistente medicale.

Episodul din „Lost” în care joacă Monica Bârlădeanu (la filmări folosind numele de Monica Dean, pentru că americanii nu puteau să-i pronunțe numele) va fi difuzat în România, de postul AXN, la începutul lunii aprilie.

Lalea cu numele „București”

Primarul general al Bucureștiului, *Adrieen Videanu*, și ambasadorul Regatului Țărilor de Jos, Excelența Sa *Jaap Werner*, au oficiat, miercuri trecută, la Primăria Capitalei, o ceremonie în cadrul căreia a fost atribuit numele de „București” unui nou soi de lalea provenită din Olanda, anunță Rompres. Laleaua este de culoare roșie și are margini albe, fiind rezultatul unei îndelungate activități de multiplicare și selecție florală care a durat circa 15 ani.

În acest an, în București se vor produce circa 5.000 de bulbi de acest soi, urmând ca din 2007 numărul lor să ajungă la aproximativ 25.000. Florile vor fi cultivate în spațiile verzi ale Bucureștiului. O societate olandeză a donat anul trecut Bucureștiului circa 100.000 de bulbi de lalea pentru a înfrumuseța capitala, ei fiind plantați în zona centrală de la Piața Charles de Gaulle spre Calea Victoriei.

„Mozartmania”

Austria celebrează anul acesta 250 de ani de la nașterea lui Wolfgang Amadeus Mozart, iar Salzburg, orașul natal al compozitorului, speră să profite din plin de această aniversare pentru care a fost dezvoltată o adevărată „industrie Mozart”, relatează BBC News.

O companie austriacă a pus în vânzare un iaurt Mozart și un iaurt de băut Mozart cu aromă de ciocolată, alune și marțipan. Acesta este doar unul dintre sutele de produse lansate cu ocazia celebrării, pe 27 ianuarie, a 250 de ani de la nașterea compozitorului austriac. Mai pot fi cumpărați cârnați Mozart, biberoane Mozart sau parfum Mozart, comercianții sperând că va fi un an dintre cei mai profitabili.

Pentru Salzburg, industria

Mozart și turismul se traduc în bani. Primarul orașului, *Heinz Schaden*, spune că faimosul compozitor este una dintre cele mai importante surse de venit ale orașului. „E greu să-ți imaginezi Salzburg fără Mozart. El a pus orașul pe hartă”, susține Schaden.

Rita Pățaș

Anunț

Vând ieftin vilă la munte – URGENT!

Filme românești la Londra

În perioada 2–5 februarie se va desfășura la Londra cea de-a treia ediție a Festivalului Românesc de Film, „New Romanian Cinema 2006”, la care vor participa unele dintre cele mai celebre pelicule românești ale anului. La festivalul organizat de Centrul Cultural Român din Londra, Centrul Național de Cinematografie din București, Fundația Rațiu UK și Curzon Cinemas, vor putea fi văzute filme ale unor regizori români ca *Cristi Puiu* cu filmul „Moartea Domnului Lăzărescu” sau *Napoleon Helmis*, *Ruxandra Zenide*,

Corneliu Porumboiu, *Constantin Popescu*, *Cătălin Mitulescu* și *Florin Ileanu*. R. P.

Un portal axat pe știrile din România, special concepute pentru românii din străinătate.

www.ghidul-romanilor.com

Luna februarie va fi adjudecată de sporturile de iarnă

Din patru în patru ani și disciplinele de iarnă își dau întâlnire într-unul dintre orașele lumii și împrejurimile acestuia, să participe la cea mai mare sărbătoare a „sporturilor albe”, Jocurile Olimpice de iarnă. În luna viitoare, la Torino, în decorul fermecător al Alpilor italieni, se va desfășura cea de-a XX-a ediție a unei competiții, începute încă în anii '20 ai secolului trecut.

Au trecut 82 de ani de când oficial debutase această întrecere la Chamonix. Trebuie însă amintit faptul că primele probe de sezon au fost incluse în programul ediției de vară din 1908, la Londra intrând în competiție specialiștii patinajului artistic, ca apoi, în 1920, la Anvers, să fie introdus și hocheiul pe gheață. Prima ediție a JO de iarnă a fost declarată „Săptămâna Sporturilor de iarnă” de la Chamonix din Franța, atunci, în 1924, la start aflându-se 294 de sportivi din 16 țări, care au luat parte la 14 probe. În cursul celor 68 de ani care au urmat, JO de iarnă au fost

Astăzi numărul participanților este aproape de zece ori mai mare decât la prima ediție

Având în program întreceri de schi alpin, schi fond, patinaj artistic, patinaj viteză, săniuțe, biatlon și, nu în ultimul rând, hochei pe gheață, „Olimpiada Albă” de la Torino așteaptă la start peste 2.500 de sportivi, veniți în Italia din toate colțurile lumii, pentru a celebra idealurile olimpice de prietenie și pace. Printre aceștia se vor afla și câțiva români care însă, din păcate, nu sunt printre favoriții competiției. Cel puțin tradiția nu e de partea lor. De pildă, și cu ocazia

excepție fiind doar 1968, când la Grenoble boberii *Ion Panțuru* și *Nicolae Neagoe* s-au situat pe locul al treilea. Bronzul obținut de bobul de 2 este singura medalie olimpică cucerită în istoria participării României la JO de iarnă.

Săniile care costă 3.000 de euro ating viteza record de 130 de km pe oră

Cu trecerea anilor nu numai numărul sportivilor participanți a crescut, ci s-au modernizat, de pildă, și tehnologiile fabricării schiurilor, boburilor, săniilor ș.a.m.d., prețul lor ajungând la mai multe mii de euro. În zilele noastre, fibra de carbon este materialul din care este construită o

sanie specială de concurs. Pentru ca în alunecarea pe gheață sania să atingă viteze cât mai mari (uneori 130 de km pe oră), cel mai important aspect îl constituie poziția corpului concurentului. „Orice oscilare necontrolată a corpului are ca efect diminuarea vitezei saniei”, spune *Cosmin Chietroiu*, unul dintre cei patru sportivi români care vor concura la proba de sanie. La Torino vor participa peste 20 de sportivi români.

Iubitorii sporturilor așteaptă debutul Olimpiadei

S-au vândut deja pentru JO de iarnă 2006 în jur de 600.000 din cele un mili-

on de bilete. Comitetul de organizare speră că interesul va fi și mai mare după ce torța olimpică va încheia periplul de două luni în Italia. Suma provenită din biletele deja vândute se ridică, și așa, la 77 % din suma țintă de 76 de milioane de euro.

Flacăra Olimpică și-a început drumul, pornind, din Romă, cu binecuvântarea Papei Benedict al XVI-lea, și va parcurge până la Torino 11.300 de km, trecând prin 104 orașe din „Cizmă”. Ea va ajunge la Torino pe 10 februarie, când va avea loc ceremonia de deschidere și va arde până pe 26 februarie, când se va lăsa cortina celei de-a XX-a ediție a „Olimpiadei Albe”.

Adam Bauer

organizate în același timp cu cele de vară, un nou ciclu debutând în 1994, la Lillehammer. Conform acestui nou calendar, astăzi, JO de iarnă au loc tot o dată la patru ani, dar în alternanță cu cele de vară, distanța în timp fiind de doi ani.

ultimei ediții, cea de la Salt Lake City 2002, ziarele au relatat despre o comportare modestă, delegația română nereușind nici obiectivul minimal, cel al unor clasări în primele 20 de locuri. Și această performanță modestă este caracteristică pentru fiecare ediție,

România va juca la Budapesta

La primul Comitet Executiv de după realegerea lui *Mircea Sandu* în fruntea FRF, șeful Ligii Profesioniștilor de Fotbal, *Dumitru Dragomir*, a repus pe tapet problema unui stadion care să întrunească condițiile UEFA.

Chiar dacă pe ordinea de zi nu era inclus un punct în care să se discute despre locul de desfășurare a meciurilor din preliminariile pentru CE, membrii Comitetului Executiv au primit o înștiințare de la președintele comisiei de licențiere, *VioREL Duru*, în care era specificat faptul că nici o arenă din țară nu este potrivită pentru meciuri internaționale. „România s-ar putea să nu joace aca-

să. O să disputăm partidele la Budapesta sau la Viena. O să fim de râsul curcilor. Domnul inginer Duru ne-a anunțat astăzi că nu îndeplinim condițiile UEFA. Mi-aduc și acum aminte că acum doi ani m-am plimbat cu fostul prim-ministru pe Stadionul Lia Manoliu și îmi povestea că, la sfârșitul mandatului său, arena o să fie în regulă. Văd că a terminat-o de tot. Când o să începem preliminariile, o să fie nevoie ca noi, cei din fotbal, dar și guvernării să ne tragem câte un glonț în cap”, a precizat vicepreședintele FRF, *Dumitru Dragomir*, adăugând că selecționata Ligii poate să-și dispute partide-

le la Poplaca sau la Bălcești.

Nici una dintre arenele din România nu se ridică la noile standarde impuse de UEFA pentru desfășurarea partidelor din cupele europene și preliminariile pentru CE sau CM. Președintele Comisiei de Licențiere din cadrul FRF, *VioREL Duru*, a precizat că organismul european cere, pentru organizarea competițiilor europene, stadioane de patru sau cinci stele, pe când, în România, singurele care s-ar apropia de aceste standarde sunt Ghencea și Lia Manoliu. „Ghencea are tribune, dar nu are gazon, în timp ce Lia Manoliu are gazon, dar nu are tribune”, a spus Duru.

TVR 1

Luni 30 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 9.30 Film. Răzbunarea haiducilor 11.00 Parteneri de Week-end (R) 11.30 Teleenciclopedia (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.30 Kronika 15.55 Fulgerul. Documentar 17.00 Sănătate pentru toți! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Serial. Neveste disperate 20.55 Cercul Soarelui 21.00 Reflector 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Frate! 23.45 Sănătate pentru toți (R) 1.35 Jurnalul TVR.

Iuliana Tudor
în „O vedetă... populară”

Marți 31 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 7.66 Mituri și eroi. Documentar 9.30 Inovații **10.00 O vedetă... populară (R)** 11.35 Sănătate pentru toți! (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.30 Oameni ca noi 15.00 Kronika 15.55 Există fantome? Documentar 17.00 Generația contra 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Serial. Neveste disperate 21.00 Memorialul durerii. Documentar 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Calendarul ucigaș 0.20 Generația contra (R) 1.10 Jurnalul TVR.

Miercuri 1 februarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 9.30 Inovații 10.00 Tezaur folcloric (R) 11.40 Generația contra (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Conviețuiri 16.00 Documentar 17.00 Emisiune de cultură 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Serial. Neveste disperate 21.00 Ochiul magic 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Teroare pe Britannic 1.20 Jurnalul TVR.

Joi 2 februarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 9.30 Inovații. Documentar 10.00 Mic, da' voinic! (R) 10.30 Ochiul magic (R) 11.35 Interes general (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Documentar 16.55 Prințul părăsit. Documentar 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Film. Apartamentul 22.10 Jurnalul TVR 22.40 Film. Crime cu cântec 1.00 Jurnalul TVR.

Vineri 3 februarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 9.30 Inovații 10.00 Reflector (R) 10.50 Cealaltă Românie (R) 11.40 Profesioniști (R) 12.35 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.30 Simea în care trăim (R) 15.30 Serial. Exploratorii galactici 16.05 Călătoria. Documentar 17.00 Interes general 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Regina indiană 20.50 Cercul Soarelui 21.00 Serial. Lost: Naufragiații 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Frida 1.35 Jurnalul TVR.

Sâmbătă 4 februarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.30 Desene animate 8.30 Mic, da' voinic! 9.00 Portativul piticilor 10.00 Serial. Exploratorii galactici 11.00 Lumea în care trăim 12.00 Orizont 2007 13.00 Jurnalul TVR 13.15 O vedetă populară 15.00 Parteneri de Week-end 15.30 Cu Irina la Cafea 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Aripioară sau picior 20.50 Cercul Soarelui 21.00 Profesioniști 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Insomnia.

Duminică 5 februarie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Film. Viață de păpușă 10.00 Viața satului 12.00 Agenda politică 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Film. Răzbunarea haiducilor 14.50 Cealaltă Românie 15.50 Tezaur folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Havana 21.30 Sebastian 22.35 Jurnalul TVR 22.50 Film. Un gigolo de doi bani 0.20 Cealaltă Românie (R) 1.15 Jurnalul TVR.

TVR 2

Luni 30 ianuarie

6.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 7.30 Revista presei 8.00 Minorități sub trei dictaturi (R) 8.30 Poftă bun! (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Fărmece (R) 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Aventurile lui Shirley Holmes 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Zona de conflict 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.25 ZOOM/2 17.30 Zestrea românilor 18.05 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Cămașa morții. Documentar 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Victima iubirii 22.55 Serial. Atingerea râului.

Marți 31 ianuarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.30 Documentar 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Aventurile lui Shirley Holmes 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.30 Mărturie 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Tineri la Hollywood. Documentar 20.00 Lumea de aproape 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Ferma animalelor 23.00 Serial. Stargate: Atlantis.

Miercuri 1 februarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Stargate: Atlantis 13.00 Desene animate 13.30 Serial. New Wors witch 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Zona de conflict 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.30 Minorități sub trei dictaturi 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Misterele Bibliei 20.00 Omul între soft și moft 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Schimanski – copii durerii 23.00 Serial. Charlie Jade.

Joi 2 februarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Desene animate 13.30 Serial. New Wors witch 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Documentar 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.30 Călătorie în Balcani 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Zona de risc 20.00 Bugețul meu 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Imperiul mafiei 22.50 Serial. South beach.

Vineri 3 februarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Desene animate 13.30 Serial. New Wors witch 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Zestrea românilor 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 ZOOM/2 17.30 Auto Club 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Serial. Descurcările Eddie 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 D'ale lu' Mitică 22.15 Vânătoare de recompense 23.10. Film. Goana după milioane 1.10 Film. Orașul groazei.

Sâmbătă 4 februarie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Călătorie în Balcani 7.30 Universul cunoașterii 8.00 Arca lui Noe 8.30 Cronica unei veri 9.00 Natură și aventură 9.30 Oala sub presiune 11.00 Televiziunea, dragostea mea 12.00 D'ale lu' Mitică (R) 13.00 Film. Nelson Affaire 15.00 Serial. Aventuri secrete. 15.35 Fascinația Modei 16.00 Via sacra 16.30 Rugby: Anglia-Țara Galilor **18.15 Mari momente ale secolului XX.** Documentar 19.10 Serial. Trăsniții din Queens 19.40 Serial. Amy 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Serial. Reporter de investigații 22.00 Film. Arme și traume.

Lansarea Space Shuttle

Duminică 5 februarie

6.00 Serial. Amy (R) 7.30 Medalion folcloric 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Info... baza în direct 10.00 H...ora Prichindeilor 11.00 Două roți (R) 11.30 Magazin IT (R) 12.00 Atenție, se cântă! 13.00 Casa ta 13.30 Poftă bună! 14.00 Serial. Lois și Clark – noile aventuri ale lui Superman 15.00 Femei fatale 15.30 Fascinația Modei 16.00 Rugby: Scoția-Franța 17.45 Fascinația modei 18.10 Egipt. Documentar 19.00 Atlas 19.30 Serial. Andromeda 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Serial. Lege și ordine 22.00 Film. Prințesa Marie.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

30 IANUARIE, LUNI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

31 IANUARIE, MARȚI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

1 FEBRUARIE, MIERCURI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

2 FEBRUARIE, JOI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

3 FEBRUARIE, VINERI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

4 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Pe unde le Europei – magazin euroregional 15.58: Încheiere

5 FEBRUARIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

1 februarie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 2 februarie 2006 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română de această dată va difuza un reportaj despre înregistrările unui disc, care va apărea anul acesta și care va cuprinde muzica tradițională din Micherechi și un reportaj cu rezorul Cornel Mândruțau, care printre altele va vorbi despre două pelicule de scurt metraj de ale sale.

Realizator: **Ștefan Crâsta**

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 30 ianuarie 2006

16.00–16.45 3sferturi academic 16.45–17.00 Magazin științific 17.00–17.30 Planuri de casă 17.30–17.45 Jurnal regional 17.45–18.00 Omul zilei.

Marți, 31 ianuarie 2006

16.00–16.30 Cronica germană 16.30–16.55 Calea Europei 2007 16.55–17.00 Să ne-auzim vorbe 17.00–17.30 De la om la om 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Miercuri, 1 februarie 2006

16.00–16.30 Panoramic sud-vest (emisiune în lb. mghiară) 16.30–17.15 Viața la țară 17.15–17.30 Dialog spiritual 17.30–18.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Joi, 2 februarie 2006

16.00–16.30 Orizonturi sârbești (em. în lb. sârbă) 16.30–17.00 Universul culturii 17.00–17.30 Pe viu 17.30–17.50 Jurnal regional 17.50–18.00 Omul zilei.

Vineri, 3 februarie 2006

16.00–17.00 Punctul pe i 17.00–17.15 Exclusiv 17.15–17.30 Traio Romano 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Sâmbătă, 4 februarie 2006

16.00–16.30 Sănătate 16.30–18.00 Rugby: Turneul celor 6 Națiuni: Angli – Țara Galilor.

Duminică, 5 februarie 2006

16.00–17.45 Rugby: Turneul celor 6 Națiuni: Scoția – Franța. 17.45–18.00 Muzică.

DEX online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe www.rrr.ro

Unitate prin diversitate Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 30 ianuarie, luni – ora 19.00
– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz
– Frecvențele posturilor teritoriale

Bal românesc cu tentă maghiară

A început sezonul balurilor. Șirul petrecerilor românești l-a deschis, pe 21 ianuarie, așa-zisul „bal pe țară”, în fapt balul AȚRU. Găzduit și de această dată de Centrul Cultural Român, balul organizat de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria a reușit să rămână și în acest an neglijat de marea majoritate a românilor din Ungaria. Balul, care de câțiva ani încoace se vrea a fi „cea mai elegantă” întâlnire a românilor, atrage mai mult oficialitățile și oaspeții – care se simt obligați să participe din vreme ce este organizat de reprezentanța pe țară –,

sosiți din țară și de peste hotare, decât românii de aici, care la nivel local își mai păstrează, încă, tradițiile, cântecele, dansurile și, mai ales, limba (pe care unii membrii AȚRU au pierdut-o de mult).

PSS Sofronie, Episcopul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, a marcat simbolic, prin prezența sa la bal, legătura strânsă a bisericii față de comunitatea românească din Ungaria, recitând frumoase versuri eminesciene, cu prilejul aniversării în această lună a zilei de naștere a marelui poet. Câțiva dansatori ai formațiilor de dansuri populare din Chitighaz,

Aletea și Julia au deschis petrecerea la care s-au alăturat apoi iubitorii de dans. Nu putem să nu remarcăm, iarăși și iarăși, că la balul românesc din Julia muzica românească a fost o simplă pată cromatică, parcă doar de fațadă. După un început cu poezie de Eminescu, ne-am fi așteptat să participăm la un bal cu cele mai frumoase cântece și melodii românești, căci – știe toată lumea – de acestea românii nu duc lipsă. În schimb, după scurtele intervenții ale formației din Lipova, ne-am putut bucura de multă muzică ungurească, care a fost, de fapt, mai

mult muzică țigănească de petrecere. (Nu înțelegem cui se adresează această muzică: doar nu „colegilor” din autogovernările așa-zis românești din Budapesta?). În treacăt fie spus, credem că și alegerea trupei din România nu s-a făcut pe criteriu valoric ci, probabil, pe criteriul relațiilor „tovărășești” ale cuiva.

Până acum doi ani, totuși, măcar masa de la bal a fost asigurată de vreun restaurant cu proprietar român (căci, din fericire, și din aceștia avem câțiva). Acum nu mai sunt băgați în seamă nici ei. Pentru cele patru mii de forinți pe care am fost nevoiți să-i plătim pentru un bilet, nu știm dacă o singură mie a costat mâncarea?! După bal, în urma sesizărilor mai multor persoane, i-am contactat pe cei mai cunoscuți proprietari români de restaurante întrebându-i de ce nu cu ei s-a făcut balul românesc sau dacă măcar au fost chemați la o selecție de oferte. „Eu am făcut foarte mulți ani la rând mâncarea pentru balul pe țară. Pot să spun că este o muncă enormă. Și spun cu sufletul liniștit și aceea că întotdeauna l-am făcut pentru prețul de cost, deci am cerut pentru mâncare doar prețul cât a costat. Din păcate, nu ne-am înțeles cu organizatorii, iar acum nici nu mă mai angajez la așa ceva”, ne-a declarat Gheorghe Boca, șeful restaurantului Pivnița cu Bere din Julia. Până acum 2–3 ani, cina de la bal a fost făcută de Restaurantul

Party din Bichișciaba al cărui proprietar este Gheorghe Marc. „Noi nu mai trebuie acolo”, ne-a spus întreprinzătorul originar din Micherechi. „Acum mâncarea pentru bal se face cu cele mai ieftine bucătării, cantine din oraș. Eu le-am spus organizatorilor că n-o să scad prețul în dauna calității. Nu înțeleg de ce vrea AȚRU să iasă cu profit balul românilor?”

Ana și Petre Iepure, care au tot în Julia un restaurant de bună calitate, ne-au spus că și ei au făcut numeroase recepții pentru diferite manifestări românești. „Lucrăm de zeci de ani în acest domeniu, deci știm cum se face o cină pentru sute de persoane. Am făcut recepții elegante pentru medici, pentru vameși, și facem în continuare în fiecare an. Asta înseamnă că oferim calitate. Nu înțelegem de ce la un bal românesc nu se pot face doar mâncăruri tradiționale românești?” Căci doar nici de acestea nu ducem lipsă, adăugăm noi.

Nu putem să nu remarcăm că au lipsit de la acest bal românii din Micherechi, precum și cei din Julia au fost foarte puțini. Au fost însă mulți oaspeți de onoare, miniștri, deputați și senatori, prefecți, diplomați și primari. Câți ani mai trebuie să treacă să avem în sfârșit un bal românesc, în adevăratul înțeles al cuvântului, fără înfloriri ungurești?!

Anca Liăna Crișan

FOAIA
românească
27 IANUARIE 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcaș, Ștefan Crăsta. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.